

PARTİZAN

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ ve EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN!

ÇIKARKEN

haziran 1978

PARTİZAN

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

ÇIKARKEN

Haziran 1978

**ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI**

— Aylık Dergi

— Sahibi : **İsmet Tosun**

— Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : **İrfan Aşık**

Yönetim Yeri: Gençtürk Cad. Cengiz Han No: 11/10 Laleli/İstanbul

Yazışma Adresi: Gençtürk Cad. Cengiz Han No: 11/10 Laleli/İst.

Baskı ve Dizgi Osmanlı Matbaası

Baskı Tarihi : Haziran 1978

İÇİNDEKİLER :

	<u>Sayfa</u>
ÇIKARKEN	5
1. Dünyada Siyasi Durum	9
Çağımız «Emperyalizm ve Proleter Devrimleri Çağı» dır.	11
Bugün Dünyada Somut Durum Nedir?	17
«Üç Dünya Teorisi» : Modern Revizyonizmin Yeni Kılığı	20
2. Türkiye’de Siyasi Durum	26
Ülkemiz Yarı-Sömürge, Yarı Feodal bir sosyo-ekonomik yapıya sahiptir.	29
Türkiye’nin Sınıfsal Yapısı	31
Türkiye’nin Ulusal Yapısı	37
Türkiye’de Toplumsal Yapının Gelişmesi	41
Toplumumuzda Temel Çelişme, Başlıca Çelişmeler ve Başçelişme	47
Demokratik Halk Devriminin İtici Güçleri	52
Demokratik Halk Devriminin Yolu	53
Halkın Demokratik Halk Devriminde Üç Silahı	54
Mevcut Devrimci Durum	56

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI

Ç I K A R K E N

Partizan, Türkiye'deki devrimci yayın hayatına, önemli görevleri yerine getirmek için atılıyor. Bugün devrimci saflardaki ideolojik-siyasi kargaşanın boyutları; bu kargaşa içinde devrimimizin teorik ve pratik sorunlarına cevap arayan (işçi sınıfı devrimcilerinin) bir yol göstericiye susamışlıkları; ve bu kargaşanın süregitmesinde esas etken olan oportünizmin sınıf mücadelesinin çıkardığı sorunlar karşısında sağa sola yalpalayarak, bazan geçmişini red edip bazan ona dürüst olmayan bir tarzda sahip çıkarak, devrimcilerin işçi sınıfı ideolojisini kavramaları ve somut şartlara uygulamaları önünde yokedilmesi gereken bir engel teşkil etmesi, Partizan'ın hedeflediği görevlerin önemini kat kat artırmaktadır.

Partizan herşeyden önce, Marksist-Leninist teorinin doğru bir biçimde kavranmasına hizmet etmeyi amaçlamaktadır. Bugün Marksizm-Leninizm'in ışıklı yolundan ilerlediğini iddia eden bir dizi siyasi yayın organı ve siyasi akım vardır. Ancak devrimci yayın alanında bugün egemen olan, Marksizm-Leninizmin küçük-burjuva ideolojisinden kaynaklanan yorumlarıdır. Bunlar özünde modern-revizyonist tarzda yorumlamalardır. Çünkü bu akımlar bir yandan Marksizm-Leninizm'i savunduklarını ileri sürmekte, diğer yandan da teorinin temel öğelerini küçük-burjuva yorumlamalara tabi tutmaktadırlar. Bildiğimiz gibi, modern-revizyonizmin sistemleşmiş burjuvaca yöntemi de budur. Oportünizmin sarıldığı bu yöntem, görevlerimizi hem daha zor, hem de daha zorunlu hale

getirmektedir. Marksizm-Leninizm'in işçi sınıfının ileri unsurlarıyla kucaklaşması, onların elinde yenilmez bir silah haline gelmesi, Marksist-Leninist teorik eğitimin yanı sıra oportünizmin modern-revizyonist yorumlarının teşhirini; ideolojik olarak yerle bir edilmesini zorunlu kılmaktadır. O halde, Partizan bir yandan Marksizm-Leninizm'in temellerinin kavranmasına çalışacak, buna bağlı olarak da Marksizm-Leninizmin her türlü yanlış yorumlamalarını ve tahrifatını sergilemeye hizmet edecektir.

Partizan ikinci olarak Türkiye'de Demokratik Halk Devriminin stratejik ve taktik sorunlarına ışık tutmayı ve işçi sınıfının ileri unsurlarını Marksizm-Leninizm'in Türkiye koşullarına doğru uygulanışı ile kaynaştırmayı hedeflemektedir. Bugün Demokratik Halk Devrimini sözde kabul eden, ama bu devrimin ne olduğu konusunu muğlak bırakan; devrimin nasıl başarılacağı, araçların ne olduğu konularında revizyonist-troçkist görüşler savunan birçok akım vardır. Açıktır ki, doğrunun ortaya çıkması, oportünizm tarafından sloganlaştırılmış konuların özünün tartışılmasıyla mümkün olacaktır.

Partizan diğer yandan, sınıf mücadelesinin gündeme getirdiği taktik meselelerde Marksist-Leninist taktiklerin kitleleri harekete geçirmesinde önemli bir görevi de üstlenecektir. Biz Marksist-Leninistler, pratiği aydınlatması için teoriyle uğraşırız. Sosyal-pratiğin tek bilimsel teorisi olan Marksist-Leninist öğretiyi, devrimci sınıfların mücadelesine yol gösterici yapmaya uğraşırız. Bugün taktik meselelerde, Marksist-Leninist tahliller yaftası altında, devrimcilerin güçlerini çarçur edecek nitelikte gerçekleştiremeyecek hedefler saptanmaktadır. Şaşaalı cümlelere, sözde derin tahlillere dayanan taktiklerle halkın ileri unsurları böyle hedefler peşinde koşturulmaktadır. Bu tür anti-marksist-leninist taktikler teşhir edilerek doğrularının yerine konulması ve ileri unsurların kitleleri harekete geçirebilecek taktikleri kavraması zorunludur.

Oportünist taktiklerle mücadele ayrıca, devrimci sınıfların orta tabakasının ilerletilmesi için de zorunludur. Çünkü orta bilinç-

li kesimler, gerçek durumu doğru tarzda özetleyip gerçekleşir şiarlar ileri süremeyen oportünizmle Marksizm-Leninizm'i özdeşleştirmekte; kendilerini kurtuluşa götürecek olan bilime aydınların gevezeliği olarak bakmakta ve ondan uzak durmaktadırlar. Devrimci teorinin orta kitlelerle kucaklaşması, onların sınıf mücadelesinin pratik sorunlarını doğru tarzda çözen ve bu çözümlerin nasıl ortaya çıktığını kavratran bir tutumla mümkündür.

Partizan, söylenilenlerden anlaşılacağı gibi, esas olarak teorik bir organ olacaktır. Seslendiği kitlenin Marksizm-Leninizm'i kavramasını, Marksizm-Leninizm'in Türkiye somutuna doğru uygulanışı ile kaynaşmasını amaçlamaktadır. Bunu gerçekleştirebilmek için Partizan her türlü oportünizm ile uzlaşmaz bir ideolojik mücadeleye girecektir.

Partizan, önüne koyduğu hedefleri ve bu doğrultuda vereceği ideolojik-siyasi mücadeleyi hangi siyasi temelde yürütecektir? Bu sorunun cevabını, düzenli bir şekilde yayın alanına çıkmadan önce toplu bir şekilde vermeyi uygun buluyoruz. Aşağıda, dünyada ve Türkiye'de siyasi durum ana başlıkları altında görüşlerimizi ana hatlarıyla açıklıyoruz. İlerideki yayın faaliyetimiz boyunca burada ancak temel öneriler şeklinde sunduğumuz bir dizi meseleyi derinlemesine ele alacağız.

ONUR TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR VAKFI

DÜNYADA SİYASİ DURUM

ONUR
TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI
TOPLUM

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI

ÇAĞIMIZ «EMPERYALİZM VE PROLETER DEVRİMLERİ ÇAĞI» DIR.

Lenin'in emperyalizm tahlili çağımızın niteliğini veren tahlildir. Emperyalizm ve proleter devrimleri olarak özetlenen bu nitelik, modern-revizyonizmin ve troçkizmin tahriflerinin aksine değişmemiştir.

Leninist emperyalizm tahliline göre, kapitalizm tekelleri aşmasına geçmesiyle birlikte dünya pazarını kurmuş, kapitalizm-öncesi ekonomileri uluslararası sermayeye tabi kılmıştır. Tekelleri kapitalizm, üretimin azami sosyalizasyonu sonucu üretimin toplumsal niteliği ile özel mülkiyet arasındaki temel çelişkiyi ve bundan türeyen bir dizi çelişmeyi, bir yandan serbest rekabetçi dönemde görülmeeyen ölçüde keskinleştirmiş, diğer yandan da tüm dünyaya yaymıştır. Tekelleri kapitalizm dünyanın geri toplumlarını sömürge ve yarı-sömürgeleri haline getirmiş; dünya hammadde kaynaklarını ve zenginliklerini vahşice talana koyulmuştur. Bu talanın esas yöntemi, modern tefecilik olan sermaye ihracıdır. Sermaye ihracı, tefeci yöntemlerle bir yandan zorunlu olarak kapitalizmi dünya çapında yaygınlaştırmış; diğer yandan da geri ülkelerde feodal ve kompradör kapitalist gericiliğin saltanatını kurmuş ve pekiştirmiştir. Sermaye ihracı, bir yanda bir avuç tefeci emperyalist devletle, diğer yanda tüm zenginlikleri talan edilen ve ezilen geniş halkları yaratmıştır.

Emperyalizmin esas emeli, talanını en iyi gerçekleştirebilmek için ezdiği ve sömürdüğü halkların ülkelerini sömürgeleştirmek-

tir. Fakat özellikle II. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra kuvvetle gelişen millî hareketler karşısında, emperyalizm talanını eski sömürgeci yöntemlerle sürdüremez olmuş, yeni-sömürgecilik politikasını geliştirmiştir. Böylece eski sömürgeler, sözde siyasi bağımsızlığına sahip devletler altında yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler haline dönüşmüştür, yeni-sömürgeciliğin ağına düşmüşlerdir.

Kapitalizmin değişmez yasası olan dengesiz gelişme sonucu, emperyalistler dünya pazarlarını yeniden paylaşmak talebiyle birbirlerine girmektedirler. Proletarya önderliğindeki sosyalist ve yeni tipte demokratik devrimlerle emperyalist pazar gittikçe daraldığından, emperyalizmin iktisadi ve siyasi buhranını derinleştirmiş ve kronikleştirmiş; bu ise emperyalistler arasında pazar paylaşım talebini her zaman emperyalist paylaşım savaşları ile çözmeye mecbur kılmıştır. Emperyalizmin (tek tek her emperyalist ve sosyal-emperyalist devlet açısından) ne talancı-tefecî niyeti, ne de emperyalist savaş politikaları değişmemiştir.

Emperyalizm, çürüyen, asalak kapitalizmdir. Çağımızda emperyalizm adım adım çöküşe, sosyalizm ise zafere ilerlemektedir.

«Emperyalizm ve proleter devrimleri çağı»na damgasını vuran temel çelişme, emek-sermaye çelişmesidir. Bu temel çelişme çeşitli ülkelere değişik biçimlerde yansımakta, değişik toplumsal-ekonomik yapılara yolaçmakta, ve değişik devrimci süreçleri gündeme getirmektedir.

Çeşitli ülkelerdeki bu değişik yapıların ve gündemdeki devrim süreçlerinin tek bir hedefe, emperyalizmi yıkmak, sosyalizmi ve giderek sınıfsız toplumu bütün dünyada gerçekleştirmek hedefine yönelmeleri, proleter dünya devrimi sürecini teşkil etmektedir.

Emek-sermaye temel çelişmesinden dünyada dört başlıca gelişme kaynaklanmaktadır:

1. Ezilen halklarla emperyalizm ve sosyal-emperyalizm arasındaki çelişme.

2. Revizyonistlerin iktidardaki olduğu ülkeler de dahil olmak

üzere, kapitalist ülkelerde proletarya burjuvazi arasındaki gelişme.

3. Emperyalist ve sosyal-emperyalist devlet ve tekellerin birbirleri arasındaki gelişme.

4. Sosyalist sistem ile emperyalist sistem arasındaki gelişme.

İşte bu gelişmeler, proleter dünya devrimci sürecinin niteliklerini özetlemekte, ve bu gelişmelerin çözümü için tek tek ülkelerde verilen mücadeleler birleşerek proleter dünya devrimi sürecini oluşturmaktadır.

Emperyalizm çağında milli mesele, burjuva-demokratik tipte ulusal devletler kurma meselesi — sömürgeler sorununa bağlanmıştır. Büyük Ekim Proleter Devrimi ile birlikte ise eski tipte uluslaşma ve burjuva demokratik devletler kurma süreci ortadan kalkmıştır. Onun yerini yeni tipte burjuva demokrasisini hedefleyen milli hareketler almıştır. Ekim Devrimi ile birlikte, burjuvazinin milli hareketleri zafere götürmesi imkansızlaşmıştır. Bu şartlarda emperyalizme karşı yürütülen milli kurtuluş mücadeleleri, burjuva demokrasisinin gerçekleştirilmesi mücadeleleri ile kopmaz bağlarla bütünleşmiş ve bu iki yönlü görev, sosyalizmin şartlarını hazırlama görevi olarak, sömürge, yarı-sömürge ülkelerin proletaryasının omuzlarına yüklenmiştir. Emperyalizm çağında böylece proletarya önderliğinde sosyalizmi hedefleyerek milli demokratik devrimler veren halklar, proleter dünya devrimci sürecinin temel güçleri arasına girmiştir.

Milli burjuvazinin milli kurtuluş hareketlerini geçici zafer kazansa bile kalıcı bir sonuca götüremeyeceği objektif bir gerçektir, ama bu burjuvazi önderliğinde yürütülen mücadelenin geçici bir süre emperyalizmi geriletebileceği gerçeğini yadsımaz. Dolaşısıyla, proletarya önderliğinde olmayan milli kurtuluş hareketleri, geçici bir süre emperyalizmin dünya çapında geriletilmesine hizmet ettiği için ve bu niteliğini koruduğu müddetçe, proleter

dünya devrimci sürecinin bir parçası haline gelirler ve yedek gücünü teşkil ederler.

Buradan şu sonuç çıkıyor: Bugün dünyada tek tek ülkelerde sürdürülen devrimci süreçlerin karmaşık bir bütünlenmesinden oluşan proleter dünya devrimi cephesi: Sosyalist devletler; Marksist-Leninist partiler öncülüğünde uluslararası işçi sınıfı; Marksist-Leninist partiler öncülüğünde ezilen halklar (esas güçler) ve emperyalizmi geçici de olsa gerileyen tüm devrimci hareketler (yedek güçler)den oluşmaktadır. Proleter dünya devrimi cephesi, emperyalizmi, sosyal-emperyalizmi, bunlara bağımlı ülkelerde hüküm süren gerici sınıfları karşı-devrim cephesi olarak karşısına alır. Bu iki cephe arasındaki ayrım, son çözümlemede kesindir ve tamamıyla netleşmiştir; arada bocalayan güçler yoktur.

Bugün dünyadaki somut siyasi duruma geçmeden önce, emperyalizm ve proleter devrimleri çağına mahsus bir olguya daha —proleterya diktatörlüğü altında proleterya-burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesine—kısaca değinmemiz gerekiyor.

Proleteryanın ilk kez karşı-devrim cephesine karşı zafer kazandığı ülke olan Sovyetler Birliği'nde bugün kapitalizm restore edilmiştir. Proleterya diktatörlüğünden geriye dönüş mümkün müdür, bunu hazırlayan şartlar nelerdir?

Marksizm-Leninizmin büyük ustalarından Lenin, proleterya diktatörlüğü gerçekleştikten sonra da, proleterya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinin kıyasıya devam edeceğini, ve dünya da emperyalizm varlığını sürdürdükçe, proleteryanın diktatoryasını bir an bile gevşetemeyeceğini daha ilk proleterya diktatörlüğü kurulduğunda ortaya koymuştu. Lenin ve Stalin önderliğinde Rus proleteryası, bu anlayış ile proleterya diktatörlüğü şartlarında, sosyalizmin inşası mücadelesi ile sosyalist devrimi sürdürdü. Ancak dünyada uzun bir dönem tek sosyalist ülke durumunda olan Sovyetler Birliği, emperyalizmin içten ve dıştan en ağır hücumuna uğradı. Lenin'in ölümünden sonra da, Stalin'in önderliğinde Sovyetler Birliği bu hücumlara uygun taktikler izle-

yerek karşı koydu. Ancak, dıştan saldırıların büyüklüğü ve ilk sosyalist inşa tecrübesinin yaşanılıyor olması, SBKP(B) nin bir çok hatalar yapmasının objektif temellerini oluşturdu. İçte sınıf mücadelesi doğru bir şekilde kavranmadı. Üretici güçlerin gelişmesinin tek başına sosyalist üretim ilişkilerinin egemen hale gelmesine yeteceği, sınıf mücadelesinin esas olarak proleteryanın baskı aracı olan devleti ile yürütebileceği gibi yanlış uygulamalar gelişti. Sınıf mücadelesinin doğru tarzda kavranmaması daha Stalin hayatta iken SBKP (B) içinde burjuvazinin ideolojisinin gelişmesinde ve nihayet 1956'da Partiyi ele geçirmesine zemin hazırladı. Parti içinde Marksist-Leninistlerle revizyonistler arasındaki kısa mücadeleden sonra, burjuvazinin temsilcileri, devlet iktidarını da ele geçirdiler ve sosyalist ekonomik alt yapıyı «1956 reformlarıyla» açıktan yürütölmeye başlatılan bir tarzda kapitalistleştirdiler. Sosyalist Sovyetler Birliğı, devlet tekelci kapitalizmine dayanan ,sosyal emperyalist bir devlete dönüştü. Proleterya diktatörlüğünün yerini, yeni tekelci burjuvazinin sosyal faşist diktatörlüğü aldı.

Sovyetler Birliğı'nde kapitalizmin restorasyonu, dünya işçi sınıfı ve Marksizm-Leninizm açısından özel bir öneme sahiptir.

Birincisi, işçi sınıfına emperyalizmin varoldukça geriye dönüşün mümkün olduğunu göstermiş; proleterya diktatörlüğünü gerçekleştiren işçi sınıflarının ve onların öncü müfrezesi Komünist Partilerinin sınıf mücadelesini ön plana almalarında somut bir uyarı olmuştur. SBKP (B)'nin hatalarından doğru dersler çıkartılmış, ve proleteryanın diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin nasıl yürütölməsi gerektiğı hakkında bilimsel sonuçlar elde edilmiştir. Bu yolda işçi sınıfının en zengin tecrübe ve bilgi hazinesi, Mao Zedung önderliğinde ÇKP'nin ve Çin Proleteryanasının gerçekleştirdiğı, Büyük Proleter Kültür Devrimi olmuştur.

İkincisi Sovyetler Birliğı'nin emperyalist bir devlet haline geliş i dünya çapında karşı-devrim cephesinin kazandığı geçici bir zaferdir. Sosyal-emperyalizm sosyalist maskesinden yararlanarak

bir çok geri ülke halklarının milli ve demokratik mücadelelerini kendi emperyalist emellerine alet edebilmiş, bu hareketlerin önderliğini kendi uşağı sosyal-faşist partilerin eline geçirtmiş ve pazarlarını genişletmiştir.

Üçüncüsü, gelişmiş bir sosyalist ekonomik alt yapının dönüştürülmesi temelinde yükselen Rus sosyal-emperyalizmi, güçlü ve genç bir emperyalist devlet olarak, dünya pazarlarının paylaşımı çekişmesine katılmış, ve ABD ile birlikte yeni bir paylaşım savaşının baş kışkırtıcısı haline gelmiştir.

Dördüncüsü ve belki de en önemlisi, Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunun ideolojik temeli olan Modern Revizyonizmin, dünya işçi sınıfı üzerindeki olumsuz etkisi ve sosyalist ülkelerde KP'ler içinde süregiden proleterya-burjuvazi mücadelesinde burjuvaziye güçvermesidir.

Modern Revizyonizm daha 1930'ların sonunda Sovyetler Birliği'nde filizlenmeye başladı (Stalin 1940'ların sonunda ölünceye kadar SBKP (B) içinde gelişen modern revizyonist tezlerle, geç olmakla birlikte, uzlaşmaz bir mücadele yürütmüştür); 1948'de Yugoslavya'da «Tito Modern Revizyonizmi» egemen hale geldi; ve nihayet 1956'da Kruşçev darbesiyle SBKP(B)'yide eline geçirdi. Modern revizyonizm, Lenin'in yerle bir ettiği eski türden revizyonizmin aksine, Marksizm-Leninizm'i açıktan reddetmiyor, onu bir yandan diline dolarken diğer yandan somut şartların değiştiği gerekçesiyle temel ilkelerini tahrif ediyordu. Onun sosyalizm maskesi, dünya işçi sınıfını ideolojik olarak etkisi altına almasında önemli rol oynadı.

Başta ÇKP ve AEP olmak üzere Marksist-Leninist Partiler modern-revizyonizme karşı uzun süren bir ideolojik mücadele yürüttüler. Bu mücadelenin seyrini izlediğimizde görüyoruz ki, mücadele esas olarak SBKP (B)'de somutlaşan modern revizyonizme karşı olmanın yanı sıra, Marksist-Leninist saflardaki modern-revizyonist anlayışlara ve unsurlara karşı da şiddetle yürütülmüştür. Yürütülen bu mücadelenin neticesinde Tito ve Kruşçev tipi modern-revizyonizm dünya çapında Marksist-Leninist saflarda teş-

hir ve tecrit edildi. Kazanılan bu zaferler sayesinde dünya işçi sınıfının ve ezilen halkların nezdinde Rus sosyal-emperyalizmine ağır darbeler indirildi ve halen indirilmektedir. İşte bu nedenle Sovyetler Birliği'nde ve bugün ona bağımlı hale gelen bir dizi eski sosyalist ülkede gerçekleşen kapitalizmin restorasyonu, dünya karşı-devrim cephesinin geçici bir zaferini temsil etmektedir.

Modern-revizyonizmin iktidarda olduğu ülkelerin varlığı, Marksist-Leninist saflarda modern-revizyonist ideolojinin yeni kılıklar altında ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır. Modern-revizyonizm, Marksist-Leninist saflarda tekelci burjuvazinin, yani karşı-devrimin ideolojik olarak ortaya çıkışının biçimidir. Bugün modern-revizyonizme karşı yürütülen mücadele, yeni biçimler altında bütün şiddetiyle sürmektedir ve sürecektir.

BUGÜN DÜNYADA SOMUT DURUM NEDİR?

Günümüzde esas akım devrimdir. Dünya işçi sınıfı sosyalist ülkelerde sosyalist inşa ile sosyalist devrimi, emperyalist ülkelerde sosyalist devrim mücadelesini, sömürge- yarı-sömürge ülkelerde ezilen halklara önderlik ederek Demokratik Halk Devrimleri mücadelesini yürütmektedir.

Bugün dünya karşı-devrim cephesi, esas darbeleri emperyalist metropollerde değil, emperyalizme ve sosyal-emperyalizme bağlı ülkelerde yemektedir. Bu ülkelerin bir çoğunda devrimci durum, kısa süreli gerilemeler ve duraksamalara rağmen yükselmekte ve Komünist partiler önderliğinde halk savaşları yürütmektedir. Diğer bazı bağımlı ülkelerde de devrimin subjektif şartları geri olduğundan, burjuvazi önderliğinde milli hareketler yürütülmekte, bunlar da geçici ve kısa süreli olarak emperyalizmi geriletirmektedirler.

İçinde bulunduğumuz durumda, Güney Asya'da, Latin Amerika'da ve Avrupa'da Portekiz ve İspanya'da devrimin gerek objektif gerekse subjektif etmenleri, emperyalist metropollerde olduğundan daha da gelişmiş durumdadır. Emperyalist zincirin

halkalarının bu ülkelerden birinde kopması muhtemeldir.

Emperyalizme bağımlı ülkelerde devrim mücadelesi gelişti-
çe, emperyalizmin buhranı derinleşmekte, ve metropollerde de
proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi keskinleşmek-
tedir. Bugün özellikle Avrupa emperyalist ülkelerinde Marksist-
Leninist partiler gelişmekte ve proletaryanın mücadelesine ön-
derlik etmeye çalışmaktadır.

Metropollerdeki ve emperyalizme bağımlı ülkelerdeki devrim
mücadeleleri, birbirine diyalektik bir şekilde bağlanmışlardır ve
birbirini desteklemekte, emperyalizmi geriletmektedirler. Bugün
emperyalizme esas darbelerin emperyalizme bağımlı ülkelerde
vurulduğu tespiti, devrimci süreçler arasında mekanik bir ilişki
(yani önce bağımlı ülkelerde devrim, sonra metropollerde dev-
rim) anlayışını getirmemelidir.

Bugün dünya karşı-devrim cephesi içinde çeşitli çelişmeler
vardır, ve bu çelişmeler, devrim mücadelelerinin kazandığı mev-
ziler sonucu derinleşen emperyalist buhran neticesinde gittikçe
keskinleşmektedir.

Günümüzde karşı-devrim cephesi içinde ABD emperyalizmi ve
Rus sosyal-emperyalizmi, en büyük emperyalist ve karşı-devrim-
ci güçler olarak ortaya çıkmaktadırlar. Bu devletler emperyalist-
ler arasında, en büyük sömürü alanlarına sahip olmak, pazarların
yeniden paylaşımı için süregiden dalaşmanın başını çekmek; eko-
nomilerini ve üst yapılarını böyle bir paylaşıma en iyi biçimde
ayarlamış olmak; ve silahlanmayı devasa boyutlara çıkarmak
açısından öne çıkmaktadırlar. Bu en büyük emperyalist devlet-
lerin yanı sıra, Almanya, Fransa, İngiltere ve Japon emperyaliz-
mi de büyük emperyalist güçler olarak, karşı-devrim cephesinde
yer almaktadırlar. Emperyalist güçler arasında farklılıklar mev-
cuttur; ama bu farklılıklar nicel farklılıklardır. Nitelik açısından
hepsi de proleteryanın, ezilen halkların ve milli kurtuluş hareketle-
rinin düşmanıdır. Onun için proleter dünya devrimci cephesi, günü-
müzde esas akım devrim olduğu için, tüm emperyalistleri, sos-
yal-emperyalistleri ve her türden gericiliği hedef olarak karşı-

na alır ve almak zorundadır da.

Bugün emperyalist devletler ve tekeller arasındaki çelişmeden kaynaklanan emperyalist savaş etkeni yükselmektedir. Devrimler savaşı önleyemediği takdirde, savaş etkeni esas akım haline gelebilir.

Mevcut durumda emperyalist savaşın baş kışkırtıcıları ABD emperyalizmi ve Rus sosyal-emperyalizmidir. Bunlar diğer büyük emperyalistlerin de katıldığı iki büyük emperyalist koalisyon oluşturmuşlardır. Bu koalisyonlar askeri olarak NATO ve VAR-ŞOVA paktlarında örgütlenmişlerdir. Bugün bu yapılarıyla mevcut olan koalisyonlar, emperyalistlerarası dalaşmanın alacağı somut biçimlere göre yeni kamplaşmalara dönüşebilir.

Mevcut emperyalist savaş tehlikesine karşı işçi sınıfı ve onun önderliğinde ezilen halklar, modern revizyonizmin önerisinin tam tersine kendi ülkelerindeki devrim mücadelesine hız vermeli, somut olarak karşısında duran şu veya bu emperyalist gücü devrim ile ülkesinden atmaya çalışmalı; bu şekilde emperyalizmle sosyal-emperyalizme yeni bir paylaşım savaşına girmeleri için soluk vermemelidir. Bugün hâla esas akım devrimdir, ve devrim mücadelesi emperyalizmi gün geçtikçe çökerterek emperyalist savaşı önleyebilecek tek güçtür.

Ancak devrimlerin emperyalist savaşı önlemesi mümkün olmaz ve savaş esas akım haline gelirse, proletaryanın önüne, devrim mücadelesine tabi olarak relatif dünya barışını bir süre daha sürdürme, bu yolla emperyalist savaşı devrimci iç savaşa dönüştürmek için hazırlanma görevi gelir.

Bu görev, esas savaş kışkırtıcılarını barışın baş düşmanı tespit etmeyi ve bu düşmanlara karşı, tarafsızlaştırılabilecek düşmanları tarafsızlaştırmayı, birleşebilecek tüm güçleri birleştirerek baş düşmanı en dar alana sıkıştırmayı ve böylece savaşı ertelemeyi içerir. Böyle bir durumda uygulanacak taktikler, esas savaş kışkırtıcılarının dışındaki emperyalist güçlerle ittifak politikasını gündeme getirebilir. Bu takdirde kurulacak dünya barış cephesinin sınıfsal muhtevası, proleter dünya devrimci cephe-

sinin sınıfsal muhtevasından kesinlikle farklıdır. Böyle bir cephe, ancak geçici süreli bir cephe olacaktır.

Emperyalist savaş karşısında proletaryanın tavrını belirleyen iki temel ilke vardır: Birincisi, emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürmek; diğeri ise, ulusların kendi kaderini tayin hakkını kayıtsız şartsız savunmak. Bu ilkeler savaş koşullarında şu anlama gelir:

Emperyalist metropollerde proletaryanın görevi, savaşı iç savaşa dönüştürmek; sosyal-şöven «ana vatan savunması» gibi saf-sataları yerle bir ederek, kendi emperyalist burjuvazisini devirmeyi hedeflemek.

Emperyalizme bağımlı ülkelerde ise, emperyalist işgalcilerle karşı milli birleşik cepheyi kurmak için ona karşı olan tüm sınıfları ve tabakaları birleştirmek ve milli devrimi gerçekleştirmek. Demokratik devrimin gündemde olduğu ülkelerde, milli devrimi demokratik devrimle tamamlamaktır.

«Ya devrimler savaşı önler, ya savaş devrimleri yaratır» şiarının anlamı budur.

Bugünkü somut durumda, emperyalist savaş etkeninin yükselmesinde baş rolü oynayan iki en büyük emperyalist gücün gelecekte dünya barışının muhtemel düşmanları olarak saldırgan yüzlerinin teşhiri; halkın bu konuda uyarılması, Marksist-Leninistler açısından somut bir görev olarak karşımızda durmaktadır.

«ÜÇ DÜNYA TEORİSİ»: MODERN-REVİZYONİZMİN YENİ KILIĞI

Bugün dünyada üzerinde durulması gereken diğeri bir somut durum da, ideolojik alanda karşı-devrim cephesinin yeni bir saldırısını temsil eden «üç dünya teorisi»dir.

ÇKP önderliğinde gelişen «üç dünya teorisi»ne karşı bugün Marksist-Leninist'ler cephedenmücadele bayrağı açmışlardır. AEP başta olmak üzere bir dizi Marksist-Leninist parti ve gurup «üç dünya teorisi»ne karşı, belirli değerlendirme farklılıklarına rağmen

men, ortak bir tavır koymuşlardır. «Üç dünya teorisi»nin kabulü veya reddi, bugün Marksist-Leninist saflaşmada ayırddedici rol oynayan kıstaslarından biri haline gelmiştir.

«Üç dünya teorisi» ne karşı cepheden yürütölen ideolojik-siya si mücadele, henüz yeni ve ana hatlarıyla ortaya çıkmış olan bir mücadeledir. Biz burada «üç dünya teorisi»nin ne dediğini derinlemesine ele almayacağız. Sadece bu teörinin ve teorisyenlerinin «emperyalizm ve proleter devrimleri çağı»na niteliğini veren temel çelişmeyi ve ondan kaynaklanan başlıca dört çelişmeyi reddettiğini,

Dolayısıyla emperyalizmin ve çağımızın niteliğinin değıştiğini; emperyalistlerin niteliksel olarak ikiye ayrıldığını ve bunlardan «başdüşman iki süper devlet» dışındakilerinin ezilen halkların dostu olabileceğini; artık milli demokratik devrimler yapılmadan sömürge, yarı-sömürgelerin milli bağımsızlıklarını kazanabileceğini ileri sürdüğünü,

Emperyalist paylaşım savaşının kaçınılmaz olduğu; bugün esas akımın savaş olduğu ve proleteryanın görevinin bu savaş kışkırtan (öncelikle «Sovyet sosyal emperyalizmi» olmak üzere) «iki süper devlete»e karşı diğer emperyalistlerle ve kendi gerici hakim sınıflarıyla işbirliğine girmek olduğu tezlerini savunduğunu,

«Halkların başdüşmanı iki süper devlet» formölasyonu ile emperyalizm, sosyal-emperyalizm ve onların uşaklarından oluşarı karşı-devrim cephesini ABD emperyalizmine ve «sovyet» sosyal emperyalizmine indirgediğini, ve böylece devrimleri imkansız hale getirdiğini belirtmekle yetineceğiz.

Üzerinde durulması gereken iki nokta var: Birincisi, «üç dünya teorisi»nin, modern revizyonizm yeni bir kılığı olduğu; karşı-devrim cephesinin yeni bir saldırısını temsil ettiğidir.

Oportünizm, son çözümlemede sınıf uzlaşmacılığıdır, ama bunu açık açık savunamaz. Hatta sübjektif olarak devrimi istiyor olabilir. Ancak modern revizyonizm, açık olarak proleteryanın ve onun önderliğindeki ezilen hakların mücadelesini tekerci burjuvazinin ve ona göbekten bağılı komprador burjuva ve toprak ağala-

rı sınıflarının kuyruğuna takma, bu yolla devrimleri imkansız kılarak emperyalizmin hakimiyetini sürdürme ve genişletme teorisi-
dir.

«Üç dünya teorisi», yukarıda özetlenen tezleriyle özellikle demokratik halk devrimlerini engellemeyi amaçlayan modern revizyonist bir teoridir. «Üç dünya teorisi» objektif olarak karşı-devrime hizmet eden bir teori değil, doğrudan doğruya karşı-devrimin bir teorisidir.

Vurgulanacak ikinci nokta ise, modern revizyonist «üç dünya teorisi»ne karşı Marksist-Leninistlerin yürüttükleri mücadelenin henüz başlangıçta olduğudur. Bugün bu teorinin tezleri eleştirilmiş ve teşhir edilmiştir; ama henüz ideolojik planda nasıl geliştiği, sınıf mücadelesinin tarihi içinde ele alınmamıştır. Bu görev, Marksist-Leninistlerin önünde duran bir görevdir. Bu görev yerine getirilmedikçe, «üç dünya teorisi»nin Marksist -Leninist saflardaki kalıntıları temizlenemeyecek; bu karşı-devrimci teori kökten reddedilmeyecektir. Bu görevin yerine getirilmesi, Marksist-Leninist saflarda kaçınılmaz olarak süren ideolojik mücadelenin bir parçasıdır.

«Üç dünya teorisi»nin Marksist-Leninist saflardaki kalıntıları tespitimize göre en azından «dünya halklarının başdüşmanları» ve «dünya çapında başçelişmenin emperyalizmle ezilen halklar ve uluslar arasındaki çelişme» olduğu kavramlarında sürmektedir.

Başdüşman kavramı, devrimin düşmanları arasında ilk önce vurulması gereken ve ona karşı birleştirilebilecek tüm güçlerin birleştirilmesi için, öne çıkan düşmanı tespit etmek için kullanılan bir kavramdır. Anlaşılabileceği gibi, başdüşman tespiti taktik bir tespittir. Marksist-Leninistler başdüşmana karşı, birleştirilebilecek tüm güçleri birleştirmeyi, tarafsızlaştırılacakları tarafsızlaştırmayı, böylece başdüşmanı en dar alana sıkıştırmayı benimserler. Dolayısıyla başdüşmana karşı diğer düşmanlarla geçici ittifaklar yapma taktiği gündeme gelir. Böyle ittifakların mümkün olup olmayacağı somut duruma bağlıdır; ama vurgulanması gereken, nokta, Mark-

sist-Leninistlerin düşmanların başdüşman dışında olanlarıyla ittifak yapma ve en azından onları tarafsızlaştırma siyaseti yürütmeyeceğidir.

Başdüşman kavramından bu anlaşılması gerekirken, dünyada «halkların başdüşmanı iki süper devlettir» tespitini yapmak ne anlama gelir? Günümüzde esas akımın devrim olduğunu belirtmiştik. Yine vurgulamıştık ki, devrimin esas akım olduğu dönemlerde, tüm emperyalist ve sosyal emperyalist güçler ve onların uşakları devrimin aynı derecede düşmanıdırlar; dünya halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin önünde aynı nitelikte engellerdir. Proleter dünya devrimi süreci, tek tek ülkelerde değişik emperyalist devletleri karşısına almak suretiyle, tüm emperyalizmi ve sosyal emperyalizmi yoketmeyi hedeflemektedir. Durum böyle iken, «dünya halklarının» başdüşmanı olarak iki «süper devlet»i tespit etmek, herşeyden önce, karşı devrim içinde niteliksel bir ayırım gözetmektir. İkinci olarak, (eğer başdüşman tespiti sadece akademik bir çaba olarak yapılmıyorsa), bu niteliksel ayırım boyunca başdüşman dışındakilerle geçici ittifaklar yapmak veya bunları somut hedefler arasına koymamak anlayışını geliştirmek ve yaymaktır. Üçüncü olarak, «dünya halklarının başdüşmanı iki süper devlettir» tespiti emperyalizmi ve sosyal-emperyalizmi ABD emperyalizmine ve Rus sosyal emperyalizmine idirgemek demektir.

Görüşümüze göre, dünya çapında başdüşman tespiti emperyalist savaş akımının esas akım haline geldiği dönemlerde proletaryanın «emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürmek, milli devrimi demokratik devrimle tamamlamak» stratejisine daha iyi hazırlanmasını sağlamak için mevcut relatif dünya barışını koruma görevine bağlı olarak yapılabilir. Relatif barışın baş düşmanı, esas savaş kırkırtıcısı olan emperyalist güç veya güçlerdir. Diğer emperyalist ülkelerin bir paylaşım savaşına hazır olmadıkları durumda relatif barışın korunabilmesi ve barış için mücadele içinde böyle emperyalistlerin de özünde emperyalist siyaset izlediklerinin teşhiri için taktik ittifaklar güdülebilir. Böyle bir başdüş

mana karşı kurulacak bir cephe, geçici bir barış cephesidir ve sınıfsal muhtevası dünya proleter devrimci cephesinden kesinlikle farklıdır.

Dünya çapında bir baş çelişme tespit etme anlayışı da hatalıdır. Baş çelişme, bir devrimci süreç içinde ilk önce kavranacak halkanın bulunabilmesi ve bu yönde devrim güçlerinin seferber edilmesi için yapılır. Bugün proleter dünya devrimi süreci, tek tek ülkelerde verilen devrimci mücadelelerden oluşmaktadır. Proleter dünya devrimi sürecini tanımlayan başlıca çelişmelerden birini baş çelişme olarak tespit etmek, dünya devrim cephesinin güçlerini ilk önce bu çelişmenin çözülmesi için seferber etmeyi gerektirir. Bu ise, herşeyden önce, troçkist bir anlayışı yansıtır: Tüm dünyada verilen tek bir devrim mücadelesi. Ve tarihsel olarak da dünya çapında bir baş çelişme tespiti ÇKP'nin IX. Kongresi'nde somutlaşan troçkist çizginin teorik bir unsuru olarak gelişmiştir. Lin Biao'nun temsil ettiği bu troçkist çizgi, bir dizi gelişme ile «üç dünya teorisi» ne temel teşkil etmiştir.

İkinci olarak, dünya çapında baş çelişme tespiti, değişik yapılarıdaki ülkelerde verilen farklı aşamalardaki devrimci süreçler arasında öncelik sonralık tayinini getirir. Önce sömürge ve yarı-sömürgelerde devrim, sonra metropol ülkelerde devrim şeklindeki proleter dünya devriminin mekanik yorumunu geliştirir. Bu anlayışın tarihsel kaynağı yine troçkizmdir. Lin Piao'nun sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal yapıya sahip ülkelerin dünyanın kırı, emperyalist ve sosyal-emperyalist ülkelerin ise dünyanın şehiri olduğu, dünya çapında devrimin kırlarda (yani sömürge, yarı-sömürgelerde verilerek) dünya çapındaki halk savaşı ile giderek şehirleri kuşatma yoluyla başarılabacağı tezi, dünya çapında baş çelişme olarak «emperyalizm ve sosyal-emperyalizmle ezilen halklar ve uluslar arasındaki çelişme»nin tespitine dayanıyordu. Daha sonra bu tür bir ayırım anlayışı, sömürge, yarı-sömürge ülkeleri devrimin temel gücü görme, ve «üç dünya teorisi» anlayışlarına temel teşkil etti.

Bugün dünya Marksist-Leninist hareketi içinde, «halkların baş-

düşmanı» tespitini veya dünya çapında baş çelişme tespitini (veya her ikisi birden) kullanan Marksist-Leninist partiler ve guruplar vardır. Görüşümüze göre, bu tür kavramların kullanılması, bu tür partiler içinde de Marksizm-Leninizm ile modern-revizyonizm arasındaki ideolojik mücadelenin yeniliğini ve şiddetini yansıtmaktadır. Şurası muhakkaktır ki dünya Marksist-Leninist hareketi, bu kavramların modern-revizyonist yorumlarını terkedecek ve «üç dünya teorisi»ni kökten söküp atacaktır.

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI

ONUR TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR VAKFI

TÜRKİYEDE SİYASİ DURUM

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI

Türkiye’de bugünkü somut siyasi durumu incelemeden önce, böyle bir tahlilde gerekli olan anlayışların doğru bir biçimde ortaya konması zorunlu olacaktır. Bu çaba zorunludur; çünkü bugün devrimci yazında, Marksizm—Leninizm adına oportünizm almış yürümüştür ve bir çok devrimci işçi, aydın ve köylünün kafasını safsata ile doldurmuştur.

ÜLKEMİZ YARI-SÖMÜRGE, YARI-FEODAL BİR SOSYO-EKONOMİK YAPIYA SAHİPTİR.

Yarı-sömürge, yarı-feodal sosyo-ekonomik yapı esas olarak kapitalizmin emperyalist aşamasına özgü bir olgudur. Emperyalizm, tüm dünya ekonomilerinin uluslararası mali sermayenin egemenliği altına sokulması aşamasıdır (tabii ki proletarya önderliğindeki devrimlerle emperyalist sistemden kopmuş toplumlar hariç).

Emperyalizm, egemenliği altına aldığı ve feodalizmin hakim olduğu bir ülkenin mevcut yapısını birbirine zıt iki yönde etkiler. Bir yandan mevcut feodal yapıyı kısmen çözer; eğer çözülme başlamışsa bunu hızlandırır; kapitalizmin objektif şartlarının (önkoşullarının) yaratılmasına yol açar. Bu, emperyalist sömürünün işleyişinin tabii, kaçınılmaz ve kendiliğinden doğan sonucudur. Diğer yandan da —ki bu *emperyalist sömürünün asıl yüzüdür*— emperyalist ülkeler, geri kalmış ülkelere sermaye ihraç ederken, buralarda demiryolları vs. inşa ederken, yüksek faiz

bedellerini, düşük toprak fiatlarını, ucuz hammaddeleri düşünmektedirler ve onların asıl amacı, bütün toprakların ve hammadde-lerin rakipsiz sahibi olmak, buraları sömürgeleştirmek, emekçi halkları köleleştirmektir. III. Komünist Enternasyonal'in belirttiği gibi emperyalizm sömürge, yarı-sömürgeleştirdiği ülkelerde özellikle feodal üretim ilişkileri ve feodal üstyapı kalıntılarına dayanır. Kendine bağımlı gelişen komprador kapitalizmi, mevcut feodal toplumsal ilişkilerle her düzeyde iç içe geçer; böylece iktisadi yapı yarı-sömürge, yarı-feodal bir nitelik, devlet ise burjuva-feodal bir karakter kazanır. Bu sosyal dayanak, emperyalizmin iktisadi ve siyasi hegemonyasını sürdürebilmesi için zorunludur.

Emperyalizm, feodalizmi yavaş ve acılı bir biçimde çözer; üreticiyi bir yandan yarı-proleterleştirir ve servet birikimine yol açar; diğer yandan da yarı-proleterleşmiş köylüyü toprağa ve geri üretim biçiminin içine hapseder; biriken servet, tefeciliğe ve kompradorluğa akarak modern sermaye biçimlerine dönüşemez. Yarı-sömürgeliğin kaçınılmaz sonucu olarak, üretim araçları üreten sanayi kesimi gelişemez; komprador sermaye ticarete, banka tefeciliğine ve tüketim malları üreten montaj sanayine yığılarak emperyalist sömürüyü genişletir.

Feodalizmin çözülmesi süreci aynı zamanda milli nitelikte bir kapitalizmin objektif şartlarının da yaratılması sürecidir. Bu şartlarda, cılız da olsa, orta burjuvazi gelişir. Ancak komprador kapitalizmi ve feodal artıklar, milli kapitalizmin özgürce gelişmesini engellerler.

Emperyalizm, feodalizmin ağır bir biçimde çözülmesine yol açar ve komprador kapitalizmi geliştirir; yarı-sömürge yarı-feodal iktisadi yapıyı ve onun burjuva-feodal nitelikteki üstyapısını pekiştirir; ancak bu çözülmenin hiç bir ilerici yanı (yani üretici güçleri ve kapitalist üretim tarzını geliştirici bir yanı) yoktur. Feodalizm, hem alt yapıda, hem de üst yapıda korunur; kesinlikle tasfiye edilmez. Dolayısıyla toprak köleliği sisteminin yerle bir edilmesi, bir toprak devrimi meselesi olarak kalır.

Bir toprak devrimi meselesi olarak kalır; çünkü emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, genel olarak burjuvazi, burjuva demokratik devrimi tamamlayacak ilerici niteliğini tümüyle yitirmiştir. Milli nitelikteki orta burjuvaznin sol kanadı, demokratik devrim hareketine zaman zaman katılabilir, ama emperyalizmin devrim hareketine zaman zaman baskısı ve proleteriyadan duyduğu korku, onun böyle bir toprak devrimini gerçekleştirmesini engeller. Komprador burjuvaziye gelince, iktidara ortak olan bu sınıfın, toprak ağalığını içbaşkalaşıma uğratarak, prusya tipi bir üstten devrimle «tasfiye etmesi» düşünülemez. Çünkü bu sınıfın varlığı, yarı-sömürge, yarı-feodal iktisadi yapıya bağlıdır; feodal kalıntıların varlığını sürdürmesinin ve kendi sınıf varlığının, yani göbekten bağlı olduğu emperyalizmin sömürsünün devamı için zorunludur.

TÜRKİYE'NİN SINIFSAI YAPISI

Sosyo-ekonomik yapısı yarı-sömürge, yarı-feodal olan toplumumuzda, sınıfların kompozisyonu şöyledir:

Toplulumuzda hakim olan sınıflar komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıflarıdır. Komprador burjuvazi, emperyalizme göbekten bağlı olan, emperyalist sömürü ve talanın gözeneklerinde gelişen bir sınıftır. Türkiye'de ilk önce Osmanlı İmparatorluğu zamanında, esas olarak azınlık milliyetlerin unsurlarından oluşan bir komprador burjuvazi ticaret ve tefecilik alanlarında gelişti. Türk ve müslüman olan kompradorlar, azınlık milliyetlerin hakimiyetindeki emperyalizme uşaklık mevkiini elde etmek için mücadele ediyorlardı. Bunların önderliğinde gerçekleşen «Kemalist Devrim»den sonra, hızla geliştiler. «Kemalist Devrim»de yer alan yani Türk burjuvazisinin bir kesimi, devlet tekerciliğini kullanarak iyice palazlandılar ve komprador-bürokrat kesimi oluşturdular. Tefeci toprak-ağalarının bir kısmı da komprador burjuva sınıfına dahil oldular.

İlk önce tüccar-tefecî ağı olarak gelişen komprador burjuvazi, bugün büyük tekeller halinde, banka, montaj sanayi, ticaret ve tarım alanlarında bir mali kontrol ağı oluşturmuştur. Komprador sermayenin bu *tekeli örgütlenmesi*, emperyalist tekellerin, dünyanın birçok yerlerinde kurduğu kontrol ağının ülkemizdeki uzantısı şeklindedir ve kompradorluğun doğal bir niteliğidir. Onun görünüşteki tekelliliğini ,sermayenin yoğunlaşmasının en üst aşaması olan tekeli sermaye ile karıştırmak büyük bir yanlışlıktır.

Toprak ağaları sınıfı, emperyalizmin özellikle kırlardaki sosyal dayanağıdır. Toprak ağalarının temsil ettiği feodal unsurlar (ağalar, mütegalibeler, tefeciler, şeyhler, mollalar vb.) iktidara ortaktır. Toprak ağalarının iktisadi temeli, toprak rantına dayanır. Ağanın aynı zamanda tüccar-tefecî, hatta sanayici olması, birşey değiştirmez.

Hakim sınıfların yanında, orta burjuvazinin sağ kanadı da yer alır. Eski tipte zengin köylüler, topraklarının bir kısmını ortakçıya vererek, tefecilik yaparak ve tarım emekçilerini amansızca sömürerek, yarı-feodal bir nitelik taşırlar, ve köy orta burjuvazisinin sağ kanadını oluştururlar. Ticaret ve sınai üretimde de orta burjuvazinin üst kesimi, her zaman kompradorlaşma hülyasındadır ve milli burjuvazinin sağ kanadına dahildirler. Yüksek dereceli bürokrasinin büyük bir kesimi bu sınıfın içerisine girer.

Ülkemizde cılızda olsa gelişen mili kapitalizmi temsil eden orta burjuvazinin sol kanadı, komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının iktisadi baskısı altındadır. Hem ona karşıdır, hem de onun peşinden gider. Kapitalist tarım yapan zengin köylüler, küçük sanayiciler, orta dereceli bürokratlar orta burjuvazinin bu kesimine dahildirler. Bir bütün olarak milli burjuvazinin feodal sistemle yakın ilişkileri vardır.

Kent küçük burjuvazisi, aydınlar, küçük tüccarlar, esnaflar ve zenaatkarlardan oluşur. Kent küçük burjuvazisi emperyalizmin, komprador kapitalizm ve feodalizmin baskı ve sömürsü altındadır. Bu sınıf gün geçtikçe yığınlar halinde çökmekte, işsizliğin ve yoksulluğun kucağına itilmektedir. Orta burjuvalığa özenen

dar bir üst tabaka dışında küçük burjuvazi geleceğe büyük bir endişe ile bakmakta; komprador patron-ağa düzeninin değişmesini istemektedir.

Kır küçük burjuvazisini oluşturan orta köylülük, feodalizmin çözülmesi ile ortaya çıkan; çoğunluğu kıt kanaat geçinebilecek kadar toprağa ve üretim araçlarına sahip olan küçük-üreticilerden oluşur. Orta köylülük, uzun yıllardır yarı-feodal yapının önemli bir ögesini teşkil etmiştir ve etmektedir. Orta köylüler bazan işçi tutmakla birlikte, üretimlerinde kendi emek güçlerine dayanırlar. Büyük çoğunluğu tüccarlara, tefecilere, toprak ağalarına ve bankalara borçludur. Büyük bir çoğunluğu ürünlerini daha tarlada iken tüccarlarla, faizcilere kaptırırlar. Orta köylülük gün geçtikçe sefilleşmekte, yoksullaşmakta; yoksul köylülük ve işçi sınıfı safalarına katılmaktadır. Orta büyüklük de kendisini ezen bu düzeni değiştirmesini arzular, devrimci fikirleri ve mücadeleyi yakından izler.

Ülkemizde kır nüfusunun çoğunluğu yoksul köylüdür. Yoksul ve hiç toprağı olmayan köylüler toplam köylü ailelerinin 4/5'ini oluştururlar. Yoksul köylülük, ortakçılık, faizcilik, kiracılık ve angarya gibi feodal ve yarı-feodal sömürü biçimleri altında ezilmektedir. Komprador kapitalizmin gelişmesiyle pazara daha çok bağlanmakta, pahalılık karşısında sefil hale gelmekte, modern tarım araçları kullanılmaya başlandıkça işsiz kalmakta ve şehirlere göç etmektedir. Yoksul köylülerin hepsi şu veya bu oranda emeğini kiralayarak geçinmektedir. Yoksul köylülük, kırsal kesimin yarı-proletaryasıdır. Yoksul köylülüğün temel talebi topaktır. Bu sınıf kendisini ezen ve sömüren sınıflara (toprak ağaları, tefeci tüccarlar vb.) karşı derin bir sınıf kinine sahiptir ve bu düzenin değişmesini şiddetle istemektedir. Devrimci durumun yükseldiği dönemlerde kendiliğinden şiddet yoluyla sınıf mücadelesini sürdürür. Bunlar devrimci fikirlere son derece açıktır.

Türkiye'nin işçi sınıfı, 19. yy başlarından itibaren sınıf olarak hareket edebilecek seviyeye ulaştı. Ancak her yarı-sömürge, yarı-feodal yapıda olduğu gibi, işçi sınıfımızın nicel gelişimi de

çok ağır aksak oldu. Bugün ülkemizde 4,5 milyonu aşkın sanayi ve tarım işçisi vardır. Bunların ancak 1/3'ü sanayi proleteryası diyebileceğimiz niteliklere sahiptir.

Türkiye işçi sınıfı ağır bir sömürü ve üçlü bir (emperyalist, burjuva ve feodal) tahakküm altındadır. Büyük çoğunluğunun geçekondularda yaşadığı bu sınıf gittikçe artan baskının ve yoksulluğun ağır acısını çekiyor. İşçi sınıfımızın büyük çoğunluğu yoksul veya iflas etmiş orta köylü kökenlidir. Hatta bugün bir çoğunun —işçi olmasına rağmen— köylerinde bir avuç toprağı, bir kaç hayvanı vardır. İşçilerin köy ile olan bu iktisadi ve toplumsal bağları, az da olsa onların bilinçlenmelerinde olumsuz bir etken olmaktadır. Fakat diğer yandan da köylü kökenli olmanın olumlu yönü, işçi sınıfının köylülük ile olan yakın ilişkisi ve bunun işçi - köylü temel ittifakının kurulmasına sağlayacağı yararlardır.

Bugün işçi sınıfımızın ancak 1/3'ü sendikal örgütlenmeye kavuşmuştur. Özellikle tarım işçileri ve küçük işletmelerde çalışan işçiler kendi ekonomik ve demokratik haklarını savunacak örgütlenmeden yoksundurlar. Örgütlü olan kesimde ise sarı ve faşist sendikalar işçileri tahakkümleri altına almış durumdadır. Demokratik Halk Devriminin gündemde olduğu ve faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü ülkemizde Marksist-Leninistler, işçi sınıfının sendikal birliğini halk demokrasisi temelinde sağlamakla yükümlüdürler. Ülkemizde kıvı sendikacılığa yönelmesi gerekmele birlikte, bu görev esas olarak demokratik halk iktidarı altında gerçekleştirilebilir. İşçi sınıfının sendikal birliğinin önünde faşist, sosyal-faşist ve reformist sendika ağaları engel teşkil etmektedirler. Bunlardan faşist ve sosyal-faşistler baş engellerdir.

Bugün, çok büyük bir işçi çoğunluğunun ideolojik ve siyasi durumu geridir. İşçi yığınları arasında, sosyal-demokrasiye bel bağlayanlar, işlerin reformla düzeleceğine, iktidarın barışçı yöntemlerle ele geçirileceğine inananlar, her türlü oportünist, revizyonist ve modern-revizyonist akımların etkisinde kalanlar hala çoğunluktadır. Bunun nedeni, revizyonizme, modern-revizyonizme ve reformizme karşı Marksist-Leninistlerce yeterli bir mücadele ve-

rilememiş olması; zararlı akımların ise ideolojik ve siyasi hakimiyetlerini —komprador patron ağa düzeninin aleyhtarı olmadıkları için— rahatlıkla koruyabilmeleridir. Bu olumsuz subjektif duruma rağmen Marksizm-Leninizm işçi sınıfının bağrında gelişmektedir. Doğru bir siyaset izleyen Marksist-Leninistler var oldukça ve devrimci durum yükseldikçe, ideolojik ve siyasi mücadele neticesinde sınıfın büyük çoğunluğu zamanla bu zararlı siyasi akımların etkisinden sıyrılacaktır.

Ülkemizde, yarı-sömürge, yarı-feodal sosyo-ekonomik yapıya burjuva-feodal bir üst yapı tekabül etmektedir. Üst yapının, en önemli ve belirgin unsuru devlet olduğundan, burada kısaca onun üzerinde duracağız. Ülkemizde devlet faşisttir ve ta başından beri öyle olmuştur. Faşizm, hakim sınıfların (komprador burjuvazi ve toprak ağalarının) tüm kliklerinin hakimiyet biçimidir. Bu neden böyledir? Çünkü birincisi, Türkiye gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde, komprador burjuvazi cılız ve güçsüzdür. Sömürü ve talanını, burjuva demokrasisi altında sürdürmesine bu cılızlığı ve (iktisadi, siyasi, kültürel) güçsüzlüğü engeldir. Egemenliğini sürdürebilmek için faşizmden başka bir çıkar yol yoktur. İkincisi, iktidara ortak olan feodal sınıflar, tabiatları gereği burjuva demokrasisine karşıdır; onların hakimiyetleri feodal cebire dayanır. İşte komprador burjuvazinin güçsüzlüğü ve feodalizmin mevcudiyeti, bizim gibi ülkelerde feodal cebir ile burjuva zulmü kol kola, içiçe girmiştir.

Üçüncü olarak, dünya proletaryasının ve onun önderliğindeki halkların güngeçtikçe büyüyen mücadeleleri karşısında emperyalizm ve sosyal-emperyalizm, dünyanın her köşesinde zorbalıklarını ve saldırılarını arttırmakta, her yerde faşizmi yerleştirmeye çalışmakta ve vargücüyle desteklemektedir. Bu üç sebepten, bugünkü düzenin temelleri yıkılmadan, faşizmin sosyal dayanağı olan sınıfların iktidarı çökertilmeden, faşizm tehlikesi savuşturulamaz.

Ülkemizde faşizm her zaman parlamenter maskeli olmuştur. Bizde parlamentonun bütün görevi, faşizmin yüzünü halktan ve

dünya kamuoyundan saklamaktan ibarettir. Ülkemizde parlamento, burjuva demokratik parlamentolar için geçerli olduğu gibi, proletaryanın teşhir kürsüsü olarak kullanabileceği bir araç değildir. Bizde burjuva demokrasisi hiçbir zaman varolmamış, ancak halkın devrimci mücadelesinin hemen bastırılmadığı bazı dönemlerde bunun kırıntıları tadılmıştır. Hakim sınıflar, en istikrarlı dönemlerinde, faşizmi en kolaylaştırdıkları zamanlarda bile, parlamentoyu feshetmeye gitmemişler, bu maskeyi titizlikle korumuşlardır. İçinde bulunulan bu şartlarda «parlamentoyu kullanmak» Marksist-Leninist siyasetin bir taktiği olarak gerçekleştirilebilecek bir taktik değildir.

Elbette ki, faşizmin bu yapısı, kazanılan kısmi ve geçici haklardan sonuna dek yararlanılmamasını ve ona karşı en geniş burjuva demokratik hakların savunulmamasını getirmez. Faşizmi, halkın mücadelesi karşısında geriletmek mümkündür ve bu gerilemeler proletaryanın sınıf mücadelesini daha kolay yürütmesine, geçici ve kısmi de olsa faydalı olacaktır. Nitekim halkın muhalefeti karşısında hakim sınıflar her zaman en koyu faşist istibdadı uygulayamazlar. Aralarındaki çelişkileri yumuşattıkları istikrar dönemlerinde örtülü faşist diktatörlüklerini sürdürürler. Böyle dönemlerde demokrasi, parlamentarizm vb. kurumlar birer maske-den ibarettir. Fakat devrimci durumun yükseldiği dönemlerde, ya hakim sınıfların tümü, ya da bir kliği, açık faşizme geçerler. Bu, halkın kanı pahasına kazandığı demokratik hakların da çiğnendiği, her türlü faşist baskının açıktan açığa yürütüldüğü bir dönemdir.

Marksist-Leninistler halkı örtülü ve açık faşist diktatörlükler arasında bir seçim yapmaya zorlamazlar, faşizmin tonları arasında ehven-i şer politikası gütmazler; ancak faşizmin gerilediği şartlardan azami derecede yararlanırlar. Marksist-Leninistler bir an bile faşizme karşı mücadelenin devrim mücadelesi olduğunu akıllarından çıkartmazlar. Ülkemizde anti-faşist iktidar mücadelesi, anti-feodal, anti-emperyalist iktidar mücadelesinden başka bir şey değildir. Faşizmle mücadelenin esası, halk savaşıdır. Di-

ğer anti-faşist mücadele biçimleri, halk savaşına tabi olarak ele alınmak zorundadır. Çünkü faşizmin yıkılması, onu uygulayan üçlü gücü (emperyalizm, komprador kapitalizm, feodalizm) altetmeden mümkün olamaz.

Bunlardan çıkan sonuç şudur: Türkiye’de anti-feodal, anti-emperyalist cephenin (Demokratik Halk Devrimi Cephesinin) sınıf muhtevasıyla, anti-faşist cephenin sınıf muhtevası bir ve aynıdır: İşçiler, köylüler, kent küçük-burjuvazisi, milli burjuvazinin sol kanadı, halkın devrimci birleşik cephesini gerçekleştirme mücadelesi, aynı zamanda yarı-sömürge, yarı-feodal yapımızda, anti-faşist halk cephesinin gerçekleştirilmesi mücadelesidir. Bu mücadele esas alınacak olan halk savaşıdır.

TÜRKİYE’NİN ULUSAL YAPISI

Türkiye bugün çok uluslu devletlerden birisidir. Çok uluslu yapı, Osmanlı İmparatorluğu’nun tahakkümü altında bulunan millet ve milliyetlerin bir kısmının Lozan Anlaşmasıyla yeni Türk devletinin sınırları içinde ve Türk milletinin tahakkümü altına sokulmasıyla oluşmuştur. Bugün Türkiye’de birçok milliyet mevcuttur; ancak bunlardan sadece Kürtler bir millet niteliğine sahiptir. Hakim ulus olan Türk milletinin hakim sınıfları, ezilen, bağımlı milletlere milli baskı uygulamaktadır. Milli baskının özünü, ezen ve hakim milletin hakim sınıflarıyla ezilen ve bağımlı ulusların burjuvazisinin ve toprak ağalarının ülkenin maddi zenginliklerine ve pazara rakipsiz sahip olma mücadelesi oluşturur.

Bu rekabet emperyalist sömürünün açtığı pazarda, yani sömürden pay alma şeklinde olduğundan, milli mesele (bizim gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde) emperyalizme bağlanmıştır. Ezen ulusun hakim sınıflarının uyguladığı milli baskının amacı, zenginliklerin ve pazarların tek sahibi olmak, bunun için de devlet kurma imtiyazını tekelinde tutmak ve pazar için son derece önemli olan «dil birliğini sağlamak» üzere diğer dilleri yasaklamaktır.

Milli baskının asıl hedefini ezilen ulusun burjuvazisi ve toprak ağaları oluşturur: Çünkü ezen ulusun hakim sınıfını millî zulme iten neden onunla olan pazar kavgasıdır. Hakim ulusun bürokrasisi de, «kast amaçları» için kendi burjuvazisinin ve toprak ağalarının uyguladığı millî baskılara katılır. Böylece azınlık milliyetlerin emekçilerinin üzerindeki baskı katmerleşir: Bir yandan sınıfsal amaçlarla, daha çok sömürmek ve sınıfsal mücadeleyi önlemek için emekçilere yapılan sınıfsal baskı, diğer yandan da ezilen milletin hemen tüm sınıflarına uygulanan millî baskı. Bu durumda, Marksist-Leninistler bu iki tür baskıyı birbirinden ayırdetmek; ezilen ulus burjuvazisinin ve küçük toprak ağalarının millî baskıya karşı olan mücadelelerini desteklerken, sınıfsal baskının kalkması için onlara karşı da mücadele etmek zorundadırlar.

Çağımızda millî mesele genel sömürgeler sorununa bağlanmıştır. Ancak bu, çok-uluslu devletlerde millî baskının özünün iki burjuvazi arasındaki pazar kavgası olduğu, ve millî hareketin millî devletler kurma yönünde olduğu gerçeğini değiştirmemiştir. Millî hareketin başını çeken ezilen ulusun burjuva ve toprak ağası sınıfları, millî hareketi bir emperyalistin yedeğinde geliştirebilirler veya giderek ona teslim ederler. Bu, çağımızda artık burjuvazinin millî bağımsızlık mücadelesini sonuna kadar götüremeyeceği gerçeğinin doğal sonucudur. Ancak Marksist-Leninistler açısından bu durum ulusların kendi kaderini tayin hakkını savunma ilkesinde bir değişiklik yapmaz. «Bir milletin kendi kaderini tayin hakkı, emperyalizme alet oldukları veya olabilecekleri iddiasıyla kısıtlanamaz veya ortadan kaldırılamaz; böyle bir iddiayla, bir milletin ezilmesi ve gadre uğraması savunulamaz.» Hangi şart altında olursa olsun, Marksist-Leninistler Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkını kayıtsız şartsız savunurlar; ancak ayrılmanın kendisinin desteklenip desteklenmeyeceği somut durumun proletaryanın sınıf mücadelesi ve sosyalist devrimin gelişmesi, yani emperyalizm açısından değerlendirilmesine bağlı olacaktır. Marksist-Leninistlerin tüm millî hareketler karşısındaki tavizsiz ilkesi budur.

Türkiye’de milli meselenin tamamını değil, ama esasını Kürt meselesi teşkil eder. Kürdistan, Osmanlıların yıkılışı ve yeni Türk devletinin kuruluşu sürecinde parçalanmış; Kürt milletinin Kendi Kaderini Tayin Hakkı emperyalistler tarafından çiğnenerek İran, Irak, Suriye ve Türkiye arasında bölünmüştür. Bu, Kürt milleti açısından tarihi bir haksızlıktır. Marksist-Leninistler bu haksızlığı her zaman protesto ederler; ama sosyal gelişmeyi ve sınıf mücadelesini *doğrudan doğruya kösteklemekle* devam eden bir tarihi haksızlık olmadığı sürece Marksist-Leninistler bunların düzeltilmesini sağlamak gibi, işçi sınıfının dikkatini temel meselelerinden uzaklaştırıcı bir tutuma giremezler. Dolaysızla Kürdistan’ın parçalanmış bir sömürge olduğu tezi, işaret ettiğimiz türden bir tarihi haksızlıktır ve Marksist-Leninistlerin çözmek üzere önlerine koyacakları bir sorun değildir. Marksist-Leninistler ancak Türkiye sınırları içinde milli meseleyi en iyi, en doğru çözüme bağlamakla yükümlüdürler.

Kürt milli hareketinin de her milli harekette olduğu gibi iki niteliği vardır: Birincisi, Türk burjuva ve toprak ağalarının milli baskısına, imtiyazlarına ve zulmüne karşı yönelmiş genel demokratik muhteva; ikincisi, Kürt milliyetçiliğini güçlendirmeye, böylece Kürt burjuva ve toprak ağalarının üstünlük ve imtiyazlarını gerçekleştirmeye yönelik gerici muhteva.

Marksist-Leninistler herşeyden önce hangi milliyetten olursa olsun sınıf bilinçli Türkiye proletaryasını burjuva milliyetçiliğinin bayrağı altında yer almamaya çağırır. Onun denenmiş kendi bayrağı vardır ve sosyal kurtuluşu ancak bu bayrak altında gerçekleştirebilir. Bilinçli Türkiye proletaryası, halk yığınlarını bu bayrak altında toplamalı, ve milliyetlerine bakmaksızın onları ortak sınıf örgütlerinde birleştirmelidir. Çeşitli milliyetlerden işçiler ve emekçiler, emperyalizme, sosyal-emperyalizme ve her türlü gericiliğe karşı ancak bu şekilde başarılı bir mücadele yürütme imkanına kavuşur; milliyetçiliğin propagandasıyla ve gerici özlemleriyle ancak bu şekilde başarıyla mücadele edebilir.

Marksist-Leninistler Kürt milli hareketinin, milli baskının or-

tadan kaldırılmasını ve milletlerin eşitliğini hedef alan genel demokratik muhtevasını kesinlikle ve kayıtsız şartsız desteklemelidirler (aynı tutum, diğer ezilen milliyetlerin aynı yöndeki hareketleri için de tamamıyla geçerlidir). Fakat buna karşılık Marksist-Leninistlerin, Kürt milliyetçiliğini güçlendirmeye yönelik gerici muhtevayı desteklemesi düşünülemez; çeşitli milliyetlere mensup burjuva ve toprak ağalarının kendi üstünlük ve imtiyazları için yürüttükleri mücadelede taraf tutması düşünülemez. Marksist-Leninistler, Türk hakim sınıflarıyla işbirliği yapan bir avuç Kürt komprador burjuvazisinin ve büyük ağaların, çoğu zaman milliyetçi sloganlar altında Türkiye işçilerini ve emekçilerini bölme çabalarına, el altından Türk hakim sınıflarıyla birlikte bütün milliyetlerin emekçi halklarının aleyhine dalavereler yürüterek işçileri ve emekçileri uyutma çabalarına karşı uyanık olmalı ve mücadele etmelidirler.

Marksist-Leninistler günümüzde emperyalizmin yeni sömürgecilik politikasını, yani siyasi bakımdan bağımsız devletler kurma maskesi altında yarı-sömürgeler yaratmasını ve bu amaçla ezilen milletlerin haklı milli hareketlerini alet etmesini bıkmadan, usanmadan açıklamalı ve suçlamalıdır.

Bu tutum sınıf bilinçli proletaryanın Kürt milli hareketi karşısındaki genel tutumudur. Eğer Kürt milleti ayrı devlet kurmayı somut olarak gündeme getirirse, yani ayrılma kararı verirse, bilinçli proletaryanın tavrı ne olmalıdır? Herşeyden önce, sınıf bilinçli proletarya ayrılma hakkını, ezen ulusun hakim sınıflarının «bölücülük», «milli beraberlik», vb. şöven demagojilerine ve ayrılmayı önlemek için girişecekleri saldırılara karşı kayıtsız şartsız savunmalıdır.

Türk milliyetinden işçiler ve halk sınıfları arasında bu hakkın propagandasını, Kürt halkı içinde de, ayrılma aleyhinde propaganda yapmalıdır. Buna rağmen Kürt milleti ayrılmaya karar verirse, sınıf bilinçli Türkiye proletaryası bu ayrılma isteğini somut olarak ele alıp, «bir bütün olarak sosyal gelişmenin ve sosyalizm için, proletaryanın sınıf mücadelesinin menfaatleri açısından» yar-

gılamalı ve tayin etmelidir. Eğer, Batıda devrim gerilemişken Doğuda hızla geliyorsa ve bu ayrılma bu gelişmeyi hızlandıracak ve batıda da devrimin gelişmesine katkısı olacaksa, desteklenecek bir ayrılımadır. Eğer bunun tersi geçerliyse, yani ayrılma isteği devrimi boğucu nitelikteyse, desteklenmemelidir. Ancak Marksist-Leninistler desteklenmeyen bir ayrılma kararında da zor kullanmayı, engel ve güçlük çıkarmayı kesinlikle reddederler. Sınırlar, milletin kendi iradesiyle tespit edilmelidir. Bu, çeşitli milliyetlere mensup işçi ve emekçi yığınların karşılıklı güveni, sağlam dostluğu ve gönüllü birliği için zorunludur.

Milli meselede sınıf bilinçli Türkiye proletaryasının temel şiarı şudur: «Bütün uluslar için tam hak eşitliği; ulusların kendi kaderini tayin etme hakkı; bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklarının birleşmesi».

TÜRKİYE'DE TOPLUMSAL YAPININ GELİŞMESİ

Ülkemizin yarı-sömürgeleştirilmesi, Osmanlı İmparatorluğu'na dayanır. Osmanlı toplumu, merkezi-feodal bir yapıya sahipti. Bu feodal yapının bağrında milli kapitalizmin ilk filizlenmesi daha 16. yüzyılda, kent küçük-üretiminde ipek, tiftik gibi dallarda atölye üretiminin başlamasıyla görölmeye başlandı. Fakat aynı yüzyıl, Osmanlıların kapitalistleşme sürecindeki Avrupa ülkelerinin sömürgeci ticaretine kapılarını açtığı yüzyıl olmuştur. Bu «serbest» ticaret, bir yandan rekabet yoluyla kent küçük üretimini çöktürmüş, diğer yandan da ülke içinde servet birikimini baltalamış, soyluluğun tüketimini arttırmıştır. Osmanlılar, giderek yabancı tacirlerin, bankerlerin ve onların uşakları azınlık kompradorların eline düştüler, boğazlarına kadar borçlandılar. «Osmanlı İmparatorluğu'nun gittikçe daha çok bir yarı-sömürge haline gelmesinde, parçalanmasında ve çökmesinde gırtlığına kadar borca batmış olmasının büyük payı vardır. Çeşitli defalar alınan düşük ihraç değerli ve yüksek faizli borçlar, öyle bir noktaya ulaşmıştır

ki, alacaklarını tahsil için 1883'te emperyalist ülkeler 'Dünyun-u Umumiye'yi, sanki devlet içinde devlet olan bu teşkilatı kurmuşlardır. Düyun-u Umumiye, altı bin kadar memuru ile imparatorluğun dört bir köşesine bir ahtapot gibi yayıldı. Ve uzun yıllar feodal saltanatla 'Düyun-i Umumiye' saltanatı yanyana, içiçe yaşadı. Türkiye'nin emekçi halkını haraca kesti; borçlar arttıkça, İngiliz, Fransız ve giderek Alman emperyalistlerinin siyasi tahakkümü arttı, tahakküm arttıkça borçlar da arttı.» Emperyalistler ülkeyi iktisadi ve siyasi olarak öylesine ele geçirmişlerdi ki, Lenin'in de belirttiği gibi, yarı-sömürge Osmanlı İmparatorluğu sömürgeleşme yolunda idi. I. Emperyalist Paylaşım Savaşı öncesinde, tıpkı Çin gibi Türkiye de emperyalistlerin iştahını kabartan bir lokma idi. Alman emperyalizminin yanında yer alarak yenilen Türkiye, itilaf emperyalistlerince işgal edildi ve parçalanarak sömürgeleştirildi.

Bu sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal yapı, «Kemalist devrim» ile yarı-sömürge, yarı-feodal yapıya dönüşmüştür.

«Kemalist devrim» milli burjuvazinin bir milli devrimi değil, Türk müslüman komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıflarının önderliğinde gelişmiş olan, orta burjuvazinin de yer aldığı, anti-sömürgeci bir harekettir. Kemalistler, daha anti-emperyalist savaş ortalarında iken emperyalistlerle sömürgecilik şartlarının kaldırılması için anlaşmış, Türkiye halkının devrimci mücadelesini durdurmuş, çok kısa süren bir milli mücadeleden sonra sözde siyasi bağımsızlığa sahip yarı-sömürge, yarı-feodal yapıyı temel alan Türk devletini kurmayı başarmışlardır. Kemalistler, emperyalistlerle barış imzaladıktan sonra, emperyalistlerle olan işbirliğini daha da koyulaştırarak devam ettirmişlerdir. Böylece Kemalist hareket, «özünde köylülere ve işçilere, bir toprak devrimi imkanına karşı» gelişmiştir.

«Kemalist devrim»in sonucunda iktidar, eski komprador burjuvazinin ve bürokrasinin elinden, Türk ve müslüman olan komprador burjuvazinin, milli karakterdeki orta burjuvazi içinden palazlanan ve emperyalizm ile işbirliğine giren yeni Türk burjuvazi-

sinin ve toprak ağalarının bir kesiminin eline geçmiştir. Böylece, iktidar bir hakim sınıflar kesiminden diğerine geçmiş, halk sınıfları açısından durum değişmemiştir.

Kurulan cumhuriyet, siyasi bakımdan emperyalizme yarı bağımlı bir idaredir. Feodal idarenin yerini, burjuva-feodal karakterde bir idare almıştır.

Kemalist diktatörlük sözde demokratik, gerçekte ise askeri faşist bir diktatörlüktür. Kemalist diktatörlük, işçilerin ve emekçilerin mücadelesini kanla bastırmış, en ufak bir özgürlüğe bile yer tanımamış, Kürt milletinin üzerinde görülmemiş bir baskı uygulamış, Kürt milletinin haklı mücadeleleri karşısında geniş jenosid (soykırım) eylemlerine başvurmuştur.

Kurtuluş savaşını takip eden yıllarda Marksist-Leninistler, eski hakim sınıf kliğine karşı yeni hakim sınıfların temsilcisi Kemalist diktatörlüğü desteklemek yerine, onu yerle bir etmek, yerine işçi sınıfı önderliğinde ve işçi-köylü temel ittifakına dayanan demokratik halk iktidarını kurmak görevi ile karşı karşıya idiler. Ancak işçi sınıfının öncü müfrezesi olarak Mustafa Suphi tarafından kurulan Türkiye Komünist Partisi, önderinin hunharca Kemalistler tarafından katlinden sonra, giderek revizyonist çizginin hakimiyeti altına girmiş, ve bu görevi yerine getirmek bir yana, kavrayamamıştır.

Türkiye’de kurtuluş savaşından sonra komprador burjuvazi ve toprak ağaları iktidara hakimdir. Fakat kendi içinde iki büyük siyasi kliğe ayrılmıştır ve bunlar arasındaki mücadele bugün de aynı şiddetle devam etmektedir. İktidarda ve devlet mekanizmasında ağırlıkta olan klik, savaş yıllarından başlayarak İngiliz - Fransız emperyalizminin, 1935’lerden itibaren de Alman emperyalizminin uşaklığını yapmıştır. II. Dünya savaşına kadar orta burjuvazi esas olarak bu kliğin kuyruğuna takılmıştır.

II. Emperyalist Paylaşım Savaşı yıllarında, Alman uşağı hakim klik koyu bir faşizm uygulamasına ve vurgunculuk politikasına girişmiştir. Bir yandan işçi sınıfı başta olmak üzere emekçi halkımızın mücadelesini kanla bastırmış ve orta burjuvaziyi

de hedef almış, diğer yandan da SSCB'ye ve İngiliz - Fransız - Amerikan emperyalist blokuna karşı, Alman emperyalizminin ve faşizminin safında —savaşa katılmamakla beraber— yer almıştır. Buna karşılık, sonradan DP ve MP içinde örgütlenen muhalefetteki komprador burjuvazi ve toprak ağaları kliği, «demokrasi havarisi» kesilerek, o güne kadar CHP içinde tali bir unsur olarak yer alan reformcu orta burjuvaziyi ve TKP'yi de kuyruğuna takmış, bir yandan SSCB, diğer yandan da Amerikan - İngiliz - Fransız blokuyla ilişkiler kurmuş, ve savaşta Alman faşizmi yenilgiye uğratılınca, Türkiye çapında güçlenmiştir. 1950'de de, ABD emperyalizminin desteği ile, ve CHP'nin Almanca faşist diktatörlüğüne karşı halkın ve demokratik unsurların duyduğu nefreti ustalıkla kullanarak, DP iktidara gelmiştir. Böylece, Alman emperyalizminin uşağı hakim sınıflar kliğinin yerini, ABD emperyalizminin uşağı klik almıştır.

DP iktidarının ilk birkaç yılından sonra, halkımızın demokrasi mücadelesi hakim sınıflarca boğulmuş, faşizm kaybettiği mevzileri geri kazanmıştır. Bunun üzerine proletaryanın ve küçük burjuvazinin muhalefetini kendi bendinde boğan orta burjuvazi tekrar muhalefetteki CHP katarına katılmıştır. DP iktidarı altında ABD emperyalizminin ülkemizdeki hakimiyeti ve gücü artmış, derin bir talan ve sömürü rejimi ile halkımızı iyice yoksullastırmış ve ezmiştir. 1960 öncesine gelindiğinde, bir yandan artık halk yaşayamaz, diğer yandan da DP iktidarı, hem halkın kitle hareketlerine dönüşen derin nefreti, hem de demokrasi havariliğini bu kez üstlenen CHP'nin muhalefeti karşısında yönetemez duruma gelmiştir. Bu ortamda, 1950'de iktidardan düşmüş olan komprador burjuvazi ve toprak ağaları kliği, DP iktidarının kendisine de yönelen faşist baskıları karşısında, orta burjuvazinin ve bendinde boğduğu küçük-burjuvazinin demokrasi yönündeki atılımlarını bir kaldıraç gibi kullanarak, 1960'da 27 Mayıs askeri darbesi ile iktidarı yine eline geçirmiştir. CHP'nin temsil ettiği komprador burjuva ve toprak ağaları kliği, 27 Mayıs hareketi içinde önemli rol oynayan orta burjuvaziyi birden bire karşısına almayı doğru bul-

mamış, 27 Mayıs Anayasası'na da giren sınırlı bazı demokratik hakları kabul etmek zorunda kalmıştır.

27 Mayıs'ı takibeden orta burjuva ve onun bendinde boğulmuş halkımızın demokrasi mücadelesi adım adım geriletildikten sonra, ABD'ci hakim sınıf kliği, tekrar, zaten tam anlamıyla CHP'nin tekeline geçmemiş olan siyasi iktidarı eline aldı. «Milli kalkınma planları» safsatası altında, ABD'nin sömürüsü ve bağımlılık daha da şiddetlendi. Dış borçlanma, faizlerin bile ödenemediği boyutlara ulaştı. Yarı-sömürge, yarı-feodal ekonominin buhranı iyice derinleşti. Bu buhran, 1960 sonları ve 1970 başlarında genel olarak emperyalizmin, özel olarak da ülkemiz açısından ABD emperyalizminin iktisadi ve siyasi krizi ile derinleşti. Halk artık yaşayamaz duruma geliyordu. Halkın kendiliğinden gelişen mücadelesi büyük kitle hareketlerine dönüşüyor, bunun karşısında da hakim sınıfların iktisadi ve siyasi buhranı derinleşiyor, farklı klikler arasındaki çelişkiler keskinleşiyordu.

Ecevit'in sahte reformist «ortanın solu» programı altında CHP, halkın muhalefetini kendi iktidar emelleri için kaldıraç olarak tekrar kullanmaya çalışıyordu. Ancak halkın gelişen ve yer yer kendiliğinden silahlı mücadeleye dönüşen muhalefeti karşısında komprador burjuva ve toprak ağalarının değişik klikleri sımsıkı birleştiler; bu muhalefeti yıkabilmek için 12 Mart muhtırasıyla açık faşist diktatörlüğe geçtiler. Sıkıyönetimlerle, DGM'lerle devrimcileri ve halkı katlettiler, sindirmeye çalıştılar. 1971 öncesindeki devrimci durum önce durakladı, sonra giderek geriledi. Halkın devrimci muhalefeti kanlı bir şekilde esas olarak bastırıldıktan sonra, hakim sınıfların ABD'ci kliği diğer klikleri tasfiye ederek siyasi tekeline kurma yolunda önemli bir mesafe kaydetti. 1974'teki kısa CHP-MSP koalisyonu dönemi dışında, ABD'ci klik siyasi tekeline pekiştirdi.

12 Mart dönemi komprador burjuvaların ve toprak ağalarının en tatlı kârları sağladıkları bir dönem oldu. Ancak, geçici olarak gerilemiş olan halkımızın mücadelesi açık faşist diktatörlüğe karşı yeniden hız kazandı. Bu mücadele, ABD'ci kliğin değişik si-

yasi akımlarını temsil eden MC partilerini giderek teşhir ve tecrit etti. Hakim sınıfların geçici istikrarları bozuldu; ekonomik ve siyasi buhranları tekrar derinleşti. Bu ortamda CHP, en büyük «demokrasi havarisi», «anti-faşist güç» kılıklarına bürünerek, hakim sınıf kliklerinin tarihi oyununu bir kez daha oynamaya çalışıyordu. Halkın gözünde CHP'nin sınıfsal temeli ve faşist özü Marksist-Leninistlerce yeterince teşhir edilemediği için Ecevit'in CHP'si esas olarak başarılı da oldu. 1977'nin 5 Haziran erken seçimlerinde ulaşamadığı hükümet koltuğuna, 11 Aralık seçimlerinden sonra kurulan mebus pazarı yoluyla oturdu.

CHP'nin hükümet olmasını tüm hakim sınıf klikleri desteklediler. Çünkü halkın muhalefetini geçici de olsa geriletmenin o gün için iki alternatifi vardı. Ya 12 Mart dönemine benzer bir açık faşist diktatörlük, ya da halkın direnişini sahtekarlıkla pasifize etmiş bir CHP hükümeti. Yeni bir MC formülasyonunun mevcut ekonomik ve siyasi krizden kurtulabilmek için gerekli yeni sömürü ve zulüm tedbirlerini gerçekleştirmesine imkan kalmamıştı. Bu iki alternatiften, açık faşizm uygulaması için hem hakim sınıfların gerekli gücü ve gerekli birliği yoktu, hem de halk bir 12 Mart tecrübesinden yeni geçmişti. Açık faşizm halkın direnişini hiç de arzulamadıkları boyutlara ulaştırabilirdi. Dolayısıyla, ABD'ci klikler isteksizce, başta Alman emperyalizmi olmak üzere Avrupa'daki emperyalistlerin uşaklığını eden klik ise alkışlarla, bir CHP hükümetini desteklediler.

CHP hükümet olur olmaz, tüm «demokrasi havariliğini» kaldırıp atıverdi. Bir yandan şaşaalı laflarla halkı pasifize etmeye çalışırken, diğer yandan da faşist baskıları toplumsal yaşamın her alanında ağırlaştırdı. Sıkıyönetimsiz sıkıyönetim uygulamasını yerleştirdi.

Birçok oportünist ve revizyonist siyasi akımın halkı aldatmak istediklerinin tersine, CHP iktidarı reformcu bir iktidar değil, tam tamına faşist bir iktidardır. Bugün halka açıktan bir saldırının başlayamamış olmasının nedeni, CHP'nin henüz kendi siyasi te-

kelini kuramadığı ve böyle bir girişime derhal cesaret edemediği gerçeklerinde yatmaktadır.

Burada ana hatlarıyla ortaya koyduğumuz komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıflarının siyasi iktidarlarının geçmişinde, burjuva demokrasisinin, sınırlı da olsa bazı kırıntılarının tadıldığı üç kısa dönem olmuştur: Birincisi, Kurtuluş Savaşı yıllarında ve onun ertesinde, TKP'nin henüz serbest olduğu dönem; ikincisi, II. Dünya Savaşını takibeden sendikal örgütlenmenin ve TSEKP gibi partilerin serbest bırakıldığı dönem ve üçüncüsü, 27 Mayıs darbesinden sonra gelen kısacık dönem. Bu üç kısa dönemde nisbi demokratik ortamın mevcut olmasının nedeni, iktidar değişikliklerinde komprador burjuvazi ve toprak ağası kliklerinin kaldıraç gibi kullanıldıkları halkımızın demokrasi ve bağımsızlık mücadelelerinin hızının ve etkinliğinin hemen kırılmaması, bunun karşısında faşist diktatörlüğün geçici olarak mevzi kaybetmesidir. Fakat her üç dönemin sonunda da, önderliği elinde tutan komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıflarının siyasi klikleri, bu mücadeleleri önce yavaşlatmış, sonra da zorla alınan demokratik hakları da çiğneyerek örtülü veya açık faşist diktatörlüklerini adım adım gerçekleştirmişlerdir.

TOPLUMUMUZDA TEMEL ÇELİŞME, BAŞLICA ÇELİŞMELER VE BAŞÇELİŞME

Şimdi, yukarda iktisadi, sosyal, üstyapısal ve ulusal yapısını ana hatlarıyla açıkladığımız toplumumuzun gelişme sürecini belirleyen çelişmeleri ele alalım.

Yarı-sömürge, yarı feodal Türkiye'de temel çelişme, emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizm ile yeni demokratik güçler arasındadır. Temel çelişme, eski üretici güçler ve üretim ilişkileri (ve bunları temsil eden sınıflar) ile, bu eskinin bağrında gelişip onun kabına sığamayan yeni üretim güçleri ve ilişkileri (ve bunları temsil eden sınıflar) arasındaki çelişmedir. Sınıfsal

olarak ifade edildiğinde, bu çelişmenin (bugün için) esas yönünü emperyalizm, tekelci burjuvazi, komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıfları, tali yönünü ise proletarya, köylülük, kent küçük burjuvazisi ve orta burjuvazinin sol kanadı teşkil eder.

Bu temel çelişme, toplumsal değişmede içinde bulunduğumuz aşamayı verir. Buna göre, toplumun geçmesi gereken aşama burjuva demokratik devrimdir. Ancak çağımızda, 18. ve 19. yüzyılların klasik tipteki, burjuvazi önderliğinde verilen demokratik devrimleri tarihe karışmıştır. Burjuvazi tüm ilerici niteliğini yitirmiş; emperyalizmin, komprador kapitalizmin ve feodalizmin ezdiği ve engellediği milli nitelikteki kapitalist gelişmenin temsilcisi orta burjuvazinin sol kanadı da, bu üçlü baskıya karşı olmakla birlikte, işçi sınıfı önderliğindeki yeni demokrasinin diğer güçleri tarafından zorlanmadıkça, demokratik devrimi tamamlama işine katılmaz olmuştur. Dolayısıyla önümüzdeki devrim aşaması, burjuva demokratik devrim olmakla birlikte, eski tipte bir demokratik devrim olamayacaktır. Sosyalist devrimi gerçekleştirmek isteyen yarı-sömürge, yarı-feodal toplumumuzun proletaryasının omuzlarına, sosyalist devrimin ön şartlarını yaratmak için burjuva demokratik devrimden çıkarları olan sınıflara önderlik etmek, kısacası, gericileşmiş burjuvazinin tarihi görevini, kendi sınıfsal çıkarlarına uygun tarzda gerçekleştirmek görevi de yüklenmiştir. Bu devrim aşamasında objektif olarak menfaati olan sınıflar, halkı oluşturmaktadır. Halk sınıfları içinde yeni tipteki bir demokratik devrimi gerçekleştirebilecek yegane sınıf işçi sınıfıdır; çünkü bir tek bu sınıf demokratik devrimin tam anlamıyla ve süratle tamamlanmasını isteyebilir.

Demokratik devrimin özü tarım (toprak) devrimidir. Feodal üretim ilişkilerinin tasfiyesini, toprağın köylüye dağıtılmasını ve yeni demokrasinin üretici güçlerinin özgürce gelişmesinin önündeki tüm engellerin kaldırılmasını gerçekleştirecek olan demokratik halk devrimidir.

Temel çelişkinin bugün için hakim yönünü oluşturan emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizm birbirlerine sınıksız

bağlanmışlardır. Demokratik devrim, komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının faşist diktatörlüğüne son vermeyi amaçlarken, kaçınılmaz olarak bu diktatörlüğün hakim sınıflarının iktisadi, sosyal ve askeri olarak dayandığı emperyalizmi de karşısına alacaktır. Diğer taraftan milli bağımsızlık ancak halkımızı bağımlılığı altına sokmuş olan emperyalizmin iç dayanaklarının hakimiyeti yıkılarak gerçekleştirilebilir. İşte böylece, her yarı -sömürge, yarı-feodal toplumda olduğu gibi Türkiyede de demokratik devrim ile milli devrim kopmaz bağlarla birbirine bağlanmıştır. Toplumumuzun değişme sürecine damgasını vuran temel çelişme, o halde proletarya önderliğinde halk sınıflarının verecekleri demokratik halk devrimi mücadelesi ile çözülecek; bugün tali yön durumunda olan halk sınıfları proletarya önderliğinde esas yön haline gelecek ve tali yön durumuna düşmüş olan komprador burjuvazi ve toprak ağaları üzerinde halk diktatörlüğünü, halk sınıfları içinde ise halk demokrasisini uygulayacaklardır.

Demokratik halk iktidarı altında, emperyalizm ve yarı-feodalizm ile yeni demokrasinin güçleri arasındaki temel çelişme çözülmüş ve yerini temel çelişme olarak proletarya burjuvazi çelişmesi almış olacaktır.

Toplumumuza içinde bulunduğumuz aşamada niteliğini veren temel çelişmeden dört başlıca çelişme kaynaklanmaktadır:

1. Yarı-feodal sistemle halk yığınları arasındaki çelişme,
2. Emperyalizm ile çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı arasındaki çelişme,
3. Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme,
4. Hakim sınıfların arasındaki çelişmeler.

Bu dört başlıca çelişmenin dışında, ezen ve hakim milletin hakim sınıflarıyla ezilen ve uyruk millet arasındaki çelişme de önemli bir çelişmedir ve Kürt milli hareketi gittikçe önem kazanmaktadır.

Bu başlıca çelişmelerden birincisi, yani yarı-feodal sistemle halk yığınları arasındaki çelişme bugün baş çelişmedir. Bilindiği gibi, birden fazla çelişmenin bulunduğu bir süreçte, bunlar ara-

sında birisi diğer çelişmelerin gelişmesini tayin ve onlar üzerinde tesir icra eder. Bu çelişme baş çelişmedir.

Emperyalizm çağında, hiçbir yarı-sömürge de saf feodalizm bulunamaz. Feodal ilişkiler, komprador kapitalist ilişkilerle içiçe geçmiş ve yarı-feodal bir nitelik kazanmıştır. Ülkemizde de yarı-feodal sistemle halk yığınları arasındaki çelişme, ülkemizde hem burjuvazi-proletarya çelişmesi üzerinde, hem de emperyalizm-Türkiye halkı çelişmesi üzerinde belirleyici ve yönetici bir rol oynar. Feodalizm çözüldüğü ölçüde burjuvazi-proletarya çelişmesi gelişir ve keskinleşir. Öte yandan, emperyalizmin ülke içindeki en önemli dayanağı feodal güçlerdir. Bu nedenle, yarı-feodal sistemle halk yığınları arasındaki çelişme tarım devrimi mücadelesi ile çözüldükçe, emperyalizmi önemli bir sosyal dayanağından yoksun bırakır; emperyalizm ile Türkiye halkı arasındaki çelişmenin gelişmesinde ve çözümünde tayin edici bir rol oynar.

Yarı-feodal sistemle halk yığınları arasındaki baş çelişme, demokratik devrimin gündemde olduğunu gösterir. Yukarda belirttiğimiz gibi, demokratik devrimin özü tarım devrimidir. Demokratik devrim hakim sınıfların iktidarını yıkmayı, onun yerine demokratik halk iktidarını geçirmeyi amaçlar. Bu dönemde milli devrim demokratik devrime tabidir: Demokratik devrim geliştikçe milli devrim de ilerlemiş olur.

Ancak devrimci mücadelenin belirli bir aşamasında, dünyadaki emperyalistler ve sosyal emperyalistler arasındaki paylaşım dalaşmasına da bağlı olarak, emperyalist güçler demokratik halk devrimini bastırmak için, (ve/veya dünya pazarlarının yeniden paylaşımının bir parçası olarak) ülkeyi fiilen işgal edebilirler. Böyle bir durumda, emperyalizm ile halkımız arasındaki çelişme başçelişme haline gelir. Artık, devrimin önündeki baş engel, işgalci emperyalist güç ve onun doğrudan uşakları olan hakim sınıf kliği olmuştur. Milli çelişmenin baş çelişme haline geldiği aşamada, demokratik devrim milli devrime tabi kılınır. (İşgalcilerin kovulması için) devrimci milli savaşa girilir. Yerli hakim sınıfların işgalci emperyalizmin doğrudan uşağı olmayan

klikleri ile ittifak siyaseti güdölür. Milli devrim, kalıcı zaferler elde edilmek isteniyorsa, demokratik devrim mücadelesiyle pekiştirilir ve demokratik devrimle tamamlanır.

Dört başlıca çelişmeden biri olan proletarya-burjuvazi çelişmesi, Demokratik Halk Devrimi ile çözülmeyecek, sosyalist devrimin çözeceği bir çelişme olarak kalacaktır. Ancak Demokratik Halk Devrimi ile bu çelişme temel çelişme haline gelecektir.

Başlıca çelişmelerin sonuncusu olan hakim sınıfların kendi aralarındaki çelişme, Demokratik Halk Devriminin çözmeyi amaçladığı bir çelişme değildir. Fakat demokratik halk iktidarının kurulmasıyla birlikte, bugünkü hakim sınıflar hakim mevkilerinden alışıya edilmiş, hakim sınıflar mevkisini de halk sınıfları almış olacaktır. Dolayısıyla, komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıflarının kendi içindeki çelişmeler, hakim sınıflar arasındaki çelişmeler ve toplumun değişmesinde önemli rol oynayan çelişmelerden biri olmaktan çıkacaktır.

Demokratik Halk Devriminde, değişik emperyalist güçler ve onlara bağı komprador burjuva ve toprak ağalarının tümü ve milli burjuvazinin sağ kanadı karşı-devrim cephesini, yani düşmanları oluşturur. Yarı-feodalizm ve halk yığınları arasındaki çelişmenin (yani iç çelişmenin) başçelişme olduğu ve toprak devrimi mücadelesinin yürütüldüğü dönemlerde, başdüşmanlar arasında başdüşman anlamında taktik bir ayırım yapmak Marksist-Leninist bir tutum değildir. Ancak, düşmanlardan bazıları taktik olarak öne çıkar. Marksist-Leninistler bunu somut olarak tespit ederler. Bu dönemde ister iktidarda ağırlıkta olsun, ister olmasın, tüm hakim sınıf kliklerinin devrim mücadelesi ile ortak en ufak bir taktik çıkarları yoktur. Hakim sınıflar arasındaki mücadeleye ise, halkın yükselen devrimci mücadelesi karşısında her zaman uzlaşabilir türden bir çelişmedir. Dolayısıyla bu çelişme, doğrudan sınıf mücadelesinin esas olduğu dönemde, ittifak taktikleri güdölerek devrimin gelişmesi için yararlanılabilecek bir çelişme değildir. Bu nedenlerle, iç çelişmenin baş çelişme oldu-

ğu dönemlerde, Türkiye halkının başdumanları tespiti yanlıştır.

Ancak milli çelişmenin baş çelişme olduğu dönemlerde, durum radikal olarak değişir: Ülkeyi işgal eden (veya etmek üzere olan) emperyalist güç ve onun uşaklığını yapan kesim, hakim sınıfların diğer kesimlerinin varlığını da tehdit eder hale gelir. Yarı-sömürgelelik şartlarının sonucu, genel emperyalist sömüründen pay alan komprador burjuva ve toprak ağaları sınıflarının diğer kesimleri, iktisadi ve siyasi varlıklarına son verilmesi tehlikesi ile karşı karşıya kalırlar. Emperyalist işgal karşısında onları «devrimci» kılan bu ekonomik-politik gerçektir. Bu gerçek, «Kemalist devrim» tecrübesi ile kendi tarihimizde de yaşanmıştır. İşte bu şartlarda işgalci emperyalist gücün köpekliğini yapan bir avuç komprador burjuva ve toprak ağalarının dışındaki hakim sınıfların diğer kesimleri ile halk sınıflarının çıkarları işgalci emperyalizmin sömürgeci emelleri karşısında ve sadece bu noktada birleşir. Düşmanlar arasında somut bir ayrım objektif olarak karşımıza çıkar. Bu dönemde Marksist-Leninistler, işgalci emperyalistleri ve onların uşaklarını halkımızın o dönemdeki **başdüşmanı** olarak tespit ederler, ve başdüşmana öncelikle vurmak, onu en dar alana sıkıştırmak için, diğer düşmanları da içine alan taktik ittifak politikası güderler. Bu, denenmiş ve başarıya ulaşmış tek Marksist-Leninist ittifak anlayışı ve ona yol açan başdüşman anlayışıdır.

DEMOKRATİK HALK DEVRİMİNİN İTİCİ GÜÇLERİ

Demokratik Halk Devriminin itici güçleri yukarıda tanımladığımız şekliyle halk sınıflarıdır. Bunlardan proletarya, devrimin öncü gücüdür. Demokratik Halk Devriminin temel gücünü yoksul ve orta köylülük oluşturur. Köylülüğün temel güç olmasının **nedeni**, hem emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, ulusal kurtuluş sorununun hem de demokratik devrimin özünü oluşturan tarım devriminin bir köylü devrimi olmasıdır. **Feodalizme ve**

emperyalizme karşı mücadelenin belkemiğini, insan gücü kaynağını esas olarak köylüler teşkil eder.

Demokratik Halk Devriminde proletarya, esas olarak köylülere dayanmak zorundadır. Bu mesele kavranmadan, anti-emperyalist, anti-faşist, anti-feodal mücadelede zafere ulaşamaz.

Kent küçük burjuvazisi Demokratik Halk Devriminde proletaryanın güvenilir bir müttefikidir. Orta burjuvazinin sol kanadı ise, devrimden objektif olarak çıkarı olmakla birlikte, yalpalayan, devrimin gelişme aşamasına bağlı olarak ya devrimin, ya da karşı-devrimin yanında yeralan bir güçtür.

Demokratik Halk Devrimi sınıf bilinçli proletaryanın ancak asgari hedefini oluşturur. Elbette ki proletarya, Demokratik Halk Devrimi ile, yetinemez. Proletarya, demokratik halk iktidarı şartlarında, sosyalist devrimin ön koşullarını yaratacak ve durmadan sosyalist devrime geçecektir. Aşamalı ve kesintisiz devrim ilkesinin anlamı budur.

DEMOKRATİK HALK DEVRİMİNİN YOLU

Demokratik Halk Devrimi, proletarya önderliğinde uzun süreli halk savaşı ile başarıya ulaşabilir. Halk savaşı özünde bir köylü savaşıdır. Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde uzun süreli halk savaşı, kırlardan şehirlerin kuşatılması stratejisine dayanır. Bu stratejiyi tayin eden şey, devrimle karşı-devrim arasındaki kuvvet ilişkisinin kırlarda, şehirlere göre, daha fazla devrimin lehine olmasıdır. Ülkemizin yarı-sömürge olması, emperyalizmin yarı-işgali altında olması demektir. Şehirler emperyalistlerin ve uşaklarının vurucu güçlerinin üstünlük sağlayabileceği ve uzun süre bunu koruyabileceği ulaştırma, toplu beslenme, vb. olanakları sağlar. Kırlar ise, karşı-devrim güçlerinin şehirlere oranla daha güçsüz oldukları yerlerdir. Buna karşılık devrimin silahlı güçlerinin şehirlerde hareket kaabiliyetleri düşük, barınma, beslenme vb. imkanları zayıftır. Kırlarda ise bu durum ter-

sinedir. Yarı-sömürgelik şartları, devrim ile karşı-devrim arasındaki ilişkiyi, kırlarda devrimin lehine olmak üzere etkiler. Yarı-feodalite şartları ise bir yandan genel olarak köylü nüfusunun fazla olmasını ve köylü kitlesinin toprak devriminin temel gücü olması sonucunu doğurur. Diğer yandan da sanayinin ve dolayısıyla işçi sınıfının nispeten zayıf olmasına yolaçar. Böylece feodal kalıntıların mevcudiyeti de kuvvet ilişkisini kırlarda devrimin lehine olmak üzere etkiler. Bu iki şart birarada kırılık bölgelerin esas mücadele alanı olmasını, şehirlerin kırlardan kuşatılması stratejisinin güdülmesini gerektirir.

Demokratik Halk Devrimi, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının uzun süreli bir mücadele içinde, önce kırılık bölgelerden başlamak üzere parça parça yıkılması, yerine demokratik halk iktidar organlarının tesisi, ve nihayet tüm ülkede iktidarın proletarya önderliğindeki halk sınıflarının eline geçmesi ile gerçekleşir. Demokratik Halk Devrimi mücadelesinde, demokratik halk iktidarlarının kırılık bölgelerde tam anlamıyla tesis edildiği dönem kıvıllı siyasi iktidarlar dönemidir. Marksizim-Leninizmi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerin somut şartlarına yaratıcı bir tarzda uygulayan Mao Zedung, demokratik halk iktidarının gerçekleşmesinin kıvıllı siyasi iktidarlardan geçtiğini öğretiyor. «Kıvıllı siyasi iktidarların varolabilmesi ve gelişmesi, sadece belirli şartlar altında mümkündür». Genel bir kural olarak, «bugün ezilen ve sömürülen ülkelerde (sömürge ve yarı-sömürgelerde) 1) Sağlam bir kitle temeli, 2) Sağlam bir parti örgütü, 3) Oldukça güçlü bir kıvıllı ordu, 4) Askeri harekate uygun arazi, 5) Beslenme için yeterli ekonomik kaynaklar şartlarının mevcut olduğu alanlarda uzun süre yaşayabilecek kıvıllı iktidarlar kurulabilir», ve buralardan şehirleri ele geçirecek uzun süreli mücadelelere girilebilir ve giderek ülke çapında demokratik halk iktidarı gerçekleştirilebilir. Kıvıllı siyasi iktidarların varlık şartlarından ikisi (sağlam bir parti örgütü ve güçlü bir halk ordusu) subjektif şartlardır. Diğer objektif şartlar, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkemizde feodalizmin varlığı ve coğrafi uygunluk nedeniyle mevcut-

tur. Sübjektif şartların geliştirilmesi ise sınıf bilinçli proletaryanın bir sorunudur.

HALKIN DEMOKRATİK HALK DEVRİMİNDE ÜÇ SİLAHI

Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının Demokratik Halk Devrimini gerçekleştirmede başlıca üç silahı vardır: Proletarya partisi, halk ordusu ve halkın devrimci birleşik cephesi. Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde bu üç silah silahlı mücadele içinde küçükten büyüğe, zayıftan güçlüye, doğru inşa edilecek ve gelişecektir. Bu silahlardan birincisi, ve diğer ikisini yönlendiren, proletarya partisidir. Proletarya partisi, Marksizm - Leninizmin ideolojisiyle donanmış, işçi sınıfının köylülüğün ve aydınların en ileri, gönüllü proleter devrimcilerinden oluşmuş ve demokratik merkezizetçilik esaslarına göre örgütlenmiş öncü müfrezedir. Emperyalizm çağında, sömürge ve yarı-sömürge ülkeler de dahil olmak üzere, proletarya partilerinin kurulmasının objektif şartları olan işçi sınıfı ve (işçi sınıfı aydınları) tüm ülkelerde mevcuttur. Ülkemizde de mesele, bu partinin inşasıdır. Proletarya partisi ve onun önderlik ettiği halk ordusu, halk savaşı mücadelesi içinde gelişecek ve güçlenecektir. Partiye ordu, birbirlerine kesinlikle karıştırılmamalıdır. Siyasetin silahlara kumanda edebilmesi, partinin ordudan örgütsel bakımdan bağımsız örgütlenebilmesine ve orduya kumanda etmesine bağlıdır. Parti, ancak ve ancak Marksist-Leninistlerden oluşurken, ordu, anti-emperyalist anti-feodal ve anti-faşist mücadeleye atılmaya hazır devrimcilerden de oluşur. Ülkemizin yapısının doğal sonucu olarak, özellikle halk ordusu içinde köylülük ağır basacaktır.

Halkın devrimci birleşik cephesi, uzun süreli mücadele içinde, ancak belirli bir aşamaya ulaşıldığında gerçekleşebilir. Bu öyle bir aşamadır ki, işçi-köylü temel ittifakı (yani proletarya partisinin köylülüğün mücadelesine kumanda eder hale gelmesi) gerçekleşmiş, sağlam bir parti ve ordu örgütlenmesi başarılmış ve devrim müca-

delesi milli burjuvaziyi cepheye katılmaya zorlayacak seviyeye gelmiştir. Halkın Birleşik Cephesinin gerçekleştirilmesi meselesi, özün de milli burjuvazi ile ittifak kurmanın gerçekleşip gerçekleşmiyeceği meselesidir. Çünkü diğer halk sınıfları olan işçi sınıfı, köylülük ve kent küçük-burjuvazisi arasındaki ittifakın sağlanması, hem daha kolay gerçekleşecek bir sorundur, hem de her sosyalist devrim sürecinin sorunudur (genel bir sorundur). Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde Demokratik Halk Devrimine mahsus olan mesele, milli burjuvazi ile proletaryanın ittifak kurup kurmayacağıdır. Bu ise yukarda niteliklerini belirttiğimiz dönemde gerçekleşebilir. Genellikle böyle dönemler, Kızıl Siyasi İktidarın bir veya birkaç yerde tesis edildiği aşamadır.

Halkın Birleşik Cephesi, milli birleşik cephe ile karıştırılmamalıdır. İç çelişmenin başçelişme olduğu dönemden, emperyalizm ile halk arasındaki çelişmenin başçelişme olduğu bir aşamaya geçildiğinde, başdüşmanlara (işgalci emperyalist devlet ve onun uşaklığını yapan bir avuç haine) karşı, hakim sınıfların diğer kesimlerini de içine alan milli birleşik cephe kurulmalıdır. Bu cephe, kendi içinde de keskin sınıf mücadelelerini barındıran, ancak proletarya tarafından başçelişme değişinceye kadar titizlikle savunulması ve korunması gereken bir ittifakı temsil etmektedir. Yarı-sömürge, yarı-feodal ülke halklarının devrim mücadeleleri, bize bu cephe içinde yer alan hakim sınıf kliklerinin daha işgal kırılmadan halk sınıflarına oyun oynayacaklarını göstermiştir.

Her iki cephe siyasetinde de sınıf bilinçli proletarya, bağımsızlığını koruma, insiyatifi elinde tutma, önderliğini tesis etme ve bu temelde birliği sonuna dek savunma ilkesini benimsemeli ve yaratıcı bir tarzda uygulayabilmelidir. Demokratik Halk Devriminin başarıya ulaşması bu siyasete bağlıdır.

MEVCUT DEVRİMCİ DURUM

Ülkemizde bugün devrimci durum hızla yükselmektedir.

MC hükümetleri döneminde kritik bir noktaya ulaşan ikti-

sadi ve siyasi kriz, bugün halâ emperyalizmin ve uşaklarının arzuları yönünde atlatılamamıştır. Tüm emperyalistlerin desteklediği CHP hükümeti, içte sınıf mücadelesini çeşitli oyunlarla ve baskılarla bastırmaya çalışırken, dışta da emperyalist güçlerden ekonomiye geçici de olsa rahat bir nefes aldırarak olan kredileri temin edebilmek için sözde denge oyunlarına girişmekte, pazarlık masalarına oturmaktadır.

CHP hükümeti faşisttir. Emperyalist sömürü ve talanın devamını sağlamak için gerekli zor tedbirlerini alamayacağı ortaya çıkan MC karşısında ,emperyalizmin ve uşaklarının bir CHP hükümetinden başka alternatifleri yoktu. Nitekim CHP hükümeti, 1977 erken seçimlerinde gerekli oyu toplayamayınca, kurulan «mebus pazarı»nda AP'den 12 milletvekili satın alarak «demokrasi kuralları»nın gereğini(!) yerine getirdi ve hükümet oldu. CHP'nin hükümet programında, onun faşist özü apaçık ortaya konuluyordu. Bu program, işçilere, köylülere, memurlara ne ekonomik ne de demokratik herhangi bir kazanç sağlamıyor, tam tersine parlak «milli ekonomi» ve «güçlü Türk devleti» edebiyatı arkasında onlara karşı yöneliyordu. Öğrenci gençliğin ve tüm halkımızın can güvenliği talebini, «devlet gücünü artırma» şeklinde ele alıyor ve ileride girişeceği zorbalığa zemin hazırlıyordu. Program, emperyalistlere yeni bir teslimiyet belgesi idi.

MC faşizminden nefret eden ve bezmiş olan halkımız, CHP'nin özünü teşhir eden güçlü bir kampanya olmadığı -ve tam tersine bütün sosyal-faşist, revizyonist ve oportünistlerce bu hükümet anti-faşist ve reformist olarak nitelendiği için, kendisine yönelen bu yeni ve akıllı saldırı programının niteliğini kavrayamadı; onun karşısında sustu. Halkımız, temel talebi olan faşist saldırıların önlenmesi ve can güvenliğinin sağlanması için tedbirleri CHP'den bekliyerek pasifize oldu.

O dönemde Marksist - Leninistlerin önderliğinde tüm devrimcilerin ve yurtseverlerin yapması gereken şey, CHP hükümetini halka teşhir etmek, halkın CHP'nin «reform» afyonu ile uyutup kalmasını önlemek, kitleleri temel talepleri için demokrasi mü-

cadelesine seferber etmek idi. Ancak oportünizmin ve revizyonizmin sınıf uzlaşmacılığı bir kez daha düşmanın ince oyunları karşısında emekçi halkımızı komprador burjuvazi ve toprak ağalarının kuyruğuna taktı.

Fakat, halkımızın CHP'ye «umut» olarak bakması uzun sürmeyecektir ve şimdiden bu aldatmacanın farkına varmaya başlamıştır. Çünkü CHP -hükümete geliş nedeni olan- hakim sınıfların iktisadi ve siyasi istikrarını sağlamak üzere açılacak yeni sömürü ve faşizm saldırısını uygulamaya adım adım koymakta, hükümet olmazdan önceki vaatlerinin nasıl birer aldatmaca olduğu pratik olarak ortaya çıkmaktadır. Yeni DGM'ler olan «İhtisas Mahkemeleri», valilerin sık sık alıp uyguladıkları olağanüstü hal önlemleri, toprak çelişmesinin en yoğun olduğu Doğu illerimizin «birinci dereceden hassas bölge» ilan edilmesi, polis kuvvetlerinin yanında gittikçe daha çok görülmeye başlanan ordu birlikleri..., bütün bunlar, sıkıyönetim ilan etmeden uygulanmaya başlanan sıkıyönetimin temel taşlarıdır. CHP hükümeti bir yandan faşizmi koyulaştırırken, diğer yandan Hitler Almanya'sında benzerini gördüğümüz ekonomik tedbirleri alıyor: Yeni vergi sistemi, lokavtın bir hak olduğu, toplu sözleşmelerde işçi ücretlerinin artmasına sınır konulması, taban fiyatlarının gülünç bir seviyede tutulması, erleri köle-emeğine dayanır bir şekilde inşaat ve yol yapımında çalıştırma girişimleri, vb.

Bu yeni saldırılar karşısında, işçiler, köylüler, memurlar sert tepki göstermektedirler ve ileride bu tepki kaçınılmaz olarak kitle eylemlerine dönüşecektir. Halkımızın bu mücadelesi karşısında hakim sınıfların arasındaki çelişki bir yandan artmakta, diğer yandan da henüz halka karşı oluşturulan birlik korunmaktadır. Özellikle MHP aracılığıyla yürütülen ABD'ci hakim sınıflar kliğinin temsilcilerinin hükümet olma mücadelesi, bu hakim sınıflar arasındaki gelişmenin bir parçasıdır. Son Malatya, Iğdır vb. olaylarının esas yönünü teşkil eden, faşist partiler arasındaki post kavgası, ve açık faşizm hazırlıklarıdır. Marksist-Leninistler bu iki düşman kamp arasındaki çekişmede CHP'yi desteklemezler;

bir düşmana karşı diğerinin safında yer alamazlar. Bu tezin ne kadar doğru olduğu, 12 Mart'ın hemen ertesinde PDA revizyonizminin düştüğü gafletıyla geçmişte ispatlanmıştı. Bugün devrimci harekette «üç dünya teorisinin» etkisi hala esastır ve sözde bu karşı -devrimci teori reddedildiği halde, gerçekte tüm stratejik hedefler ve taktikler bu teorinin özüne göre tespit edilmektedir. Başdüşman olarak ABD'ci kliğin tespiti ve CHP'nin anti-faşist görünmesi bunun kanıtıdır. İşte bu noktada devrimci harekette etkin olan oportünizmin modern revizyonist tezleri («üç dünya» anlayışına dayandığı için modern revizyonist), sosyal -faşistlerin siyasi iktidar tahlilleriyle aynı paralele düşmektedir.

Başta işçi sınıfımız olmak üzere, emekçi halkımızın ve demokratik güçlerin tepkisi ve hakim sınıflar arasındaki çelişme nedeniyle CHP hükümeti, programına koyduğu istikrarı henüz sağlayamamıştır. Halkımızın demokrasi mücadelesi, yeni aldatmacalara kapılmadığı ve sinsi faşist saldırılara toplu şekilde karşı koyabildiği ölçüde de hakim sınıfların iktisadi ve siyasi istikrarı yakın gelecekte gerçekleşemeyecektir. Buhran derinleşecektir.

Bu ortamda halkımızın durumu da devrimci durumun yükselmekte olduğunu ve daha da yükseleceğini gösteriyor. Hayat artık emekçiler için yaşanamaz hale gelmiştir. Süratle artan hayat pahalılığı, sınırlanan gelirler, işsizlik, faşist saldırıların her geçen gün artması, kitle katliamlarının devrimci ve yurtseverlerin öldürülmesinin yerini alması... Bütün bunlar, halkımızı eskisi gibi yaşayamaz hale getirmiştir ve bu durum gün geçtikçe de kötüleşmektedir.

Başta işçiler olmak üzere, yurtsever gençlik ve halkımızın demokratik güçleri, bu durum karşısında kısa süre için yavaşlayan kitle hareketlerine yeniden başlamışlardır. Henüz bu kitle hareketleri demokratik ve ekonomik talepler seviyesindedir ve 1970 lerde olduğu gibi siyasi iktidarı hedef olarak karşısına almamıştır. Kendiliğinden gelişen bu kitle hareketleri, henüz tüm halk sınıf ve tabakalarını harekete geçirmemiş ve kendiliğinden şiddete

dayanan kitle mücadelelerine dönüşmemiştir. Ancak kitle hareketleri gün geçtikçe gelişmektedir ve gelişecektir.

Bütün bunlar, devrimin objektif etkenlerinin hızla yükseldiğini gösteriyor. Bu objektif etkenleri doğru olarak değerlendirecek devrimin sübjektif etkenleri, bugün Türkiye’de nüve olarak mevcuttur. Marksist-Leninistlerin ve anti-empéryalist, anti-faşist, anti-feodal tüm güçlerin önünde duran görev, devrimin bu sübjektif etkenlerini devrimci mücadele içinde geliştirmek ve güçlendirmektir. Marksist-Leninistlerin ve tüm devrimcilerin önünde duran görev, Marksist-Leninist çizgi etrafında birleşmek, bu doğrultuda sınıf mücadelesini her alanda geliştirmek ve demokratik halk devrimini ilerletmektedir.

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI

